સંચાર પ્રસારમાધ્યમ માર્ગદર્શિકા

ભારતમાં લૈંગિક લઘુમતીઓ અંગેના સમાચારો પ્રસાર કરવા અંગેની માર્ગદર્શિકા

લેખિકા
અલ્પના ડાંગે
ગુજરાતી ભાવાનુવાદ ડો. ભરત પટેલ

The Humsafar Trust | India HIV/AIDS Alliance | Pehchan पहचान | Lakshya Trust | Samapathik Trust

સંચાર માધ્યમ માર્ગદર્શિકા

ભારતમાં લૈગિક લઘુમતીઓ અંગેના સમાચારો પ્રસાર કરવા અંગેની માર્ગદર્શિકા

હમસફર ટ્રસ્ટ

હમસફર ટ્રસ્ટ દ્વારા હાથે ધરાયેલ સંચાર પરિયોજના ઇન્ડિયા ,HIV/AIDS એલાઈન્સ પહેચાન ઇનોવેશન ફંડ,GFATM રાઉન્ડના સહકાર ,૨૦૧૪ ,૯-થી આકાર પામી છે.

પ્રસ્તાવના

સમલૈંગિક સંબધો અંગેના શબ્દકોષોનો આપણા સમાજમાં અભાવ છે એટલા માટે નહી કે તે અંગે સમજ નથી પરંતુ આ સંબધો ધાર્મિક અને સામાન્ય વિસમલૈંગિક સમાજમાં પણ ધૃણિત છેહજુ . આજે પણUSA માં તેમના કાનુની અહેવાલો અને પત્રોમાં" "સોડોમી "કેટામાઈટ" જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ થાય છે કે જે બાઈબલના જમાનાથી પ્રચલિત છેસમલૈગીક સંબંધો વિષે સૌ .પ્રથમવાર તર્કસંગત ચળવળીનો પ્રારંભ વિશ્વ યુદ્ધ૨અને ૧- સમયના યુરોપમાં શરૂ થયો અને બંન્ને યુધ્ધો યુરોપીય રાષ્ટ્રો ધ્વારા શરૂ કરાયા હતા અને તેઓના સંશાધનો તથા માહિતી તેઓના ગણરાજ્યોથી આવેલ.

આમ ઇગ્લેન્ડના એડવર્ડ કારપેન્ટરજર્મનીના મેગ્નસ હર્સફીલ્ડ તથા ઓસ્ટ્રેલીયાના હેવાલોક , એલિસ વગેરેએ આ ઘટનાને નામ આપવા કોશિષ કરીકે જેના મુળિયા પ્રાચીન હતા જે અંતર્ગત ,એવું મનાતું હતુંકે વિશ્વના તમામ સમાજોમાં આ અસ્તિત્વમાં હતું અને આથી તે આંતરપ્રજાતીયજાતીય , વ્યવહાર છેએમ ફલિત છેવાંક અર્થાત વાણી ધ્વારા વાસ્તવિકતાને "ઉપનીષદો અનુસાર" જોકે . વ્યાખ્યાયિત કરવી તે સંદર્ભે ધર્મ નિરપેક્ષ શાસ્ત્રોને આને સમજાવતા ઘણો સમય લાગ્યોઆમ .ાં , (હર્ષ ફિલ્ડ) યુરેનિયમઈનવર્ટ અને છેલ્લે કલીનીકલ સાઈકોલોજીસ્ટ(એલિસ)કાર્લોવ મારિયા ,કરખેની , એ આ શબ્દ) 'હોમોસેસ્યુઅલ 'સજાતિય આકર્ષણ,તે શબ્દ પ્રયોજાયો (દાર્શનિક માઈકલ ફોકોલ્ટ અનુસાર આ સગવડીયા પારિભાષિક શબ્દો હતા પરંતુ જાતીયતાની રાજનીતિઓકે જેની ટૂંક સમયમાં શરૂઆત થવાની હતી તેને માટે વ્યખ્યાયિત થવા જરૂરી હતા.

આ નવા વ્યાખ્યાયિત અને નવીન 'સમુદાયને' સૌપ્રથમ અવરોધ આધુનિક પ્રસાર માધ્યમો ધ્વારા થયોબ્રિટનમાં જેતે સમયે ઉદ્દભવેલ સામુદાયિક પ્રસાર માધ્યમો ક્ષ .ોભજનક અને અશ્લિલ સમાચારોથી પ્રચુર હતા જેને કેટલાક તંત્રો .પણ કહેતા "કાચોમાલ " ઓસ્કાર વાઈલ્ડ સામે ચાલેલ ખટલાનું સ્ફોટક શબ્દોમાં વિવરણ અને જેના કારણે વિદેશમાં તેમનો બહિષ્કાર અને છેલ્લે તેમના મૃત્યુ સુધીતે તે પાશવિકતાની પરાકાષ્ઠા છતી કરે છેહોમોસેક્સ્યુઅલ અથ .વા ગે આશ્બ્દો સાથે સાથે ફ્રાન્સ) નાGAI તથા USA ના GAY શબ્દ માંથી ઉદ્દભવેલ છેથી સમુદાયોને કદી પ્રસાર માધ્યમોમાં સહજતા (. .ધ્રુણા અને અસહિષ્ણુતાના શિકાર બને છે,લેવામાં ના આવતા વર્તમાન સમયમાં પણ તેઓ મજાક સાંપ્રત સમાજ માટે તેઓ જોખમરૂપ છે તેવું હજી માનવામાં આવે છે .

સંચાર માધ્યમ માર્ગદર્શિકા: ભારતમાં લૈંગિક લઘુમતિઓ અંગેના સમાચારો પ્રસાર કરવા અંગેની માર્ગદર્શિકા

હમસફર ટ્રસ્ટે વિચાર્યુ કે આ તિરસ્કૃત સમાજો જાતેજ આગળ આવી પડકાર ઝીલે સાંપ્રત સમાજ તેમને કઈ નજરે જોવે તેનો માર્ગ સ્વયં બનાવે આ વિભિન્ન પ્રસાર માધ્યમોના લૈંગિક લઘુમતીઓ વિષયક અહેવાલોનો સચોટતા અને સન્ક્ષિપ્ત પૃત્થ્થકરણ તથા આ સમુદાયોની સાંપ્રત સમાજમાં સ્વીકૃતિ તથા સમ્માન મળે તેવો ઘનિષ્ટ પ્રયાસો શરૂ થયા. સમાજની મુખ્ય ધરાથી વિમુખ રહેલ સમાજ સામેના ભેદભાવ તથા પડકારો સાથેના કાયદાઓ ધીમી પણ મક્કમ ગતિએ અવરોધો તોડી રહ્યા છેલૈંગિક . લઘુમતીઓ વિશ્વની સૌથી વધુ પીડિત તથા સૌથી વધુ ધ્રુણીત લઘુમતિઓમા એક છેઆમ સ્થાનીય સ્તરે પ્રસાર માધ્યમમાં લૈંગિક લઘુમતી સમુદાયો વચ્ચે એક પરોસ્પરી કલ્યાણકારક . .શુભકામના સંબંધો બંધાય તેવા પ્રયત્ન થાય તેવી

અશોકરાવ કવિ

ચેરમેન   હમસફર ટ્રસ્ટ ,

અંતરના ઊંડાણેથી

વર્ષો પહેલા જયારે હું પ્રથમવાર હમસફર ટ્રષ્ટના પરિચયમાં આવી ત્યારે હું એક નવવિવાહિતજે સ્ત્રીઓના હક્કો ત ,થા સમાનતામાં માનનારી સ્ત્રી હતી, જેણે સામાજિક વિકાસક્ષેત્રે સંશોધક તરીકે કામ કરેલ રમ્યાનમારા આ કાર્યકાળ દ .LGBT સિવાયના લગભગ દરેક ઉપેક્ષિત લઘુમતી સમુદાયોની સ્થિતિ તથા તેમના પ્રશ્નોને સમજવાની તકો મળી હતી. જયારે મેં હમસફર ટ્રસ્ટમાં મારૂ સંશોધન કાર્ય શરૂ કર્યું ત્યારે સમજાયું કે સમાજ માત્ર એક વ્યક્તિને તેની જાતીયતાના આધાર પર કેવી રીતે તિરસ્કાર અને અનાદર કરે છે અને મારી યાત્રા શરૂ થઇ, માત્ર એક સંશોધક તરીકે જ નહિ પરંતુ એક માનવ તરીકે .જાતીયાતાઓના સમુહ થી પર સમજવાનો મોકો મળ્યો ,વિશ્વને દ્વૈત , સ્તરે સ્વીકૃતિ અને સ્વતંત્ર તથા સમ્માન પૂર્વક જિંદગી જીવવાના મૂળભૂત હકની ,રાજકીય ,સામાજિક ગિક લઘુમતીઓ માટે ઝઝુમતી અને સખ્ખત પરીજરૂરિયાત વિષે પણ જ્ઞાન થયું લૈંશ્રમ કરતી હમસફર ટ્રસ્ટ જેવી સંસ્થાઓના કાર્યની પ્રત્યક્ષ અને ભાગ્યશાળી સાક્ષી છુંમારા આ કાર્યના સહભાગી મારા . ભા ,મિત્રોઈઓ અને બહેનોની હું ખુબ આભારી છું કે જેઓએ પોતાની લૈંગિક લઘુમતી કોમના એક સાથી તરીકે કોઈ પણ ભેદભાવ વગર મને સ્વીકારી .

સદર માર્ગદર્શિકા એક વિચાર સ્વરૂપે હમસફર ટ્રસ્ટના બોર્ડના મનમાં વર્ષોથી હતી પરંતુ INDIA HIV/AIDS એલાયન્સ ,Pehchan innovation funded GFA TMRound-9 ની મદદ વગર પ્રોજેકટ સંચાર કદી અસ્તિત્વમાં ના આવત .સોનલ મહેતાસેમિનાર ઓપરેટર અને યશ ,વિન્દર સિંહ ની પ્રેરણા , સલાહ સૂચનો અનેપ્રકાશન કાર્યમાં કરેલ મદદ બદલ હું તેમનો અંતકરણ પૂર્વક આ:ભાર માનું છુ .

GLADD ના સેથ આદમ ની પણ આભારી છુ જેમણે મને તેઓની પ્રસાર માર્ગદર્શીકાના કેટલાક હિસ્સાઓનો આધાર લેવા અંગે સંમંતિ આપેલ .

સંચાર પ્રોજેકટ દરમ્યાન લૈંગિક લઘુમતી સમુદાયના ઘણા સદસ્યો અને પ્રસાર માધ્યમોની વ્યક્તિઓએ E-mail કે કાર્યશાલાઓમાં આપેલ સૂચનો અને પ્રતિક્રિયાઓ માટે ઘણી આભારી છુઆ . સંદર્ભે સોહેલ અબ્બાસીનીતિન ક ,શ્રીધર રંગાયન ,રાણીમા ,શિબુ થોમસ ,નવેન્દ્રસીહ ગોહિલલક્ષ્ય) ટ્રસ્ટ) સિલ્વેસ્ટર મર્ચન્ટ)લક્ષ્ય ટ્રસ્ટ તથા ઓવેસ (ખાનની ખુબ આભારી છુ. ખાસ કરીને બિંદુ માધવ

ખીરેસમપથિક) ટ્રસ્ટ જેઓની પ્રેરણા (અને સક્રિય યોગદાન બદલ હું હૃદય પૂર્વક આભાર માનું છું. તેઓએ મને આવિશિષ્ટ કાર્ય કરવા હંમેશા પ્રેરિત કરી છે .

સદર પરિયોજના માટે મારામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ અને સતત પ્રેરણા આપવા બદલ હમસફર ટ્રસ્ટના અશોકરાવ કવિ.કરણ પુર્ણ આભારી છુ:અને પલ્લવ પાટણકરની અંત ,વિવેકરાજ આનંદ , પ્રકાશન કાર્ય તથા પ્રસાર માધ્યમના સોનલ ગીયાની નોપણ ખુબ આભાર, મારા સહકાર્ય મિત્રો શ્રુત્તા મેંગળે રાવત તથા ઉર્મિ જાદવનો તેમના સૂચનો અને પ્રતિક્રિયાઓ બદલ આભાર વ્યક્ત કરૂ છુદીપ્તિ સિંદે તથા . કવર રૂપરેખા બદલ કમલેશ ગડે અને હિસાબ ,અંકુર શ્રીવાસ્તવનો સંશોધન કાર્યમાં મદદરૂપ થવાનો કિતાબ તથા અન્ય સંશાધનો માટે રમેશ જગતાપની હું આભારી છુ .

છેલ્લે મારા બે સંતાનોની પણ આભારી છુ .

આશારાખું છુ કે આ ભાષા માર્ગદર્શિકા દરેક સંબંધિત વ્યક્તિને ઉપયોગી નીવડે અને સતત પરિપુષ્ટ થતી રહે.

અલ્પના ડાંગે
સલાહકાર

પહેચાન

પહેચાનઅતર્ગત આવતા ગ્લોબલ ફંડ દ્વારા અનુદાનિત છે અને કોઈ એક દેશ ,૯-રાઉન્ડ , માટેHIV જોખમી સમુદાયો અને લૈંગિક લઘુમતીઓ અંગેની સૌથી મોટી અનુદાનિત કાર્યક્રમ છે . ,ના અંત સુધી ૨૦૧૫ .જાણકારી અને સ્વીકૃતિ એવો થાય છે ,ઓળખાણ ,પહેચાનનો અર્થઆ પ્રોજેકટ ભારતના ૨૭ રાજ્યોની ૨૦૦ CBO કે જેઓ HIV નિવારણઅટકાવ ક્ષેત્રે કામ કરે છે તેઓનું , ૪૫૩૭૫સશક્તીકરણ કરી ૦ એમ ,(ષો જેઓ બીજા પુરૂષો સાથે જાતીય સબંધો ધરાવે છેપુરૂ) એમ.એસ. ટ્રાન્સજેન્ડર અને વ્યંઢળોને આવરી લેવા કટિબદ્ધ છે પહેચાન પ્રોજેક્ટ ક્ષેત્રીય અનુદાનિત સંસ્થાઓ . ધ્વારા(સીયાપ,આંધ્રપ્રદેશ,સાથી સંગમાં એલાઈન્સ ઇન્ડિયા,પહેચાન નોર્થ રીજીયનયુનિટ ,હમસફર ટ્રસ્ટ) અમલમાં છે .

ઓક્ટોબર ૨૦૧૦ થી પહેચાન પ્રોજેકટ NACO ના સહકાર ધ્વારા ભારતનાં ૧૭ રાજ્યોમાં અમલમાં આવેલ દેશના દુરવર્તિ વિસ્તારોમાં આવેલ ,વર્ષના ગાળામાં વિસ્તૃત પામી 2 સદર યોજના . MTH સમુદાયનું સશક્તીકરણ કરવામાં તેનો મુખ્ય ભાગ છે તદુઉપરાંત.SACS ધ્વારા સંચાલિત MTH સમુદાયો માટે ચાલતા TI ને પણ મજબુત કરી રહેલ છે માં તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ૧-તબક્કા .SSR / CBOS ની સ્થાપના તથા સશક્તીકરણ કરવાનો હતો 2-અને તબક્કા .માં તેનો ઉદ્દેશ્ય MTH સમુદાયને સેવાઓ પહોંચાડી MTH વ્યક્તિઓ અંગેની આરોગ્ય વિષયક નીતિ અને ધારાધોરણ પર સચોટ અસર કરવાના છે સ્તરે પહેચાન ધ્વારાવિશ્વ .MTH સંચાલિત કાર્યક્રમોનો અનુભવ જુજ છેઆથી સદર કાર્યક્રમ ને . ક્ષેત્રીય સાથી સંસ્થાઓએ આ ડઅમલમાં મુકવો એ વિશાળ અને પડકારમય કામ છે જોકે પહેચાનની અને પ્રવૃતિઓના અમલીકરણમાં ,પડકાર ઝીલી સદર કાર્યક્રમો માટે નવીન વ્યૂહ રચનાઓનોંધપાત્ર ફાળો આપ્યો છે .

અનુક્રમણીકા

ભાગપૂર્વભૂમિકા - 8

ભાગ શબ્દાવલિ -10

ભાગ / ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિ વિષયક માહિતિ 3-પારિભાષિક શબ્દો - 16

ભાગપ્રસારણ સમયે ન પ્રયોજવા જેવા શબ્દો - 18

ભાગ : પ્રસાર માધ્યમોએ ધ્યાનમાં રાખવા જેવી બાબતો ૫-એલ ટી.બી.જી.

સમુદાયો વિષે ભ્રાંતિઓ .- 21

ભાગમાધ્યમોએ પ્રકશિત કરવા જેવા મુદ્દાઓ -25

ભાગ માધ્યમોમાં પ્રચલિત સામાન્ય માળખાઓ - 29

એલટી સમુદાયો સંબંધીત પ્રસાર માધ્યમો માટેની માર્ગદર્શિકા.બી.જી.

<u>ભાગપૂર્વભૂમિકા ૧ -</u>

લૈંગિક લઘુમતીઓની સાચી અને યથાયોગ્ય ઓળખ અંગેની માર્ગદર્શિકા

એલલૈંગિક લઘુમતી સમુદાયો હાલમાં એવી પરિસ્થિતિમાં છે ટી અર્થાત .બી.જી. જેમાં લોક અભિપ્રાયો તેમના પક્ષે અથવા તો તેથી વિપરીત રીતે વહેંચાયેલા છેવર .્તમાનપત્રો અને પ્રસાર માધ્યમોએ લૈંગિક લઘુમતિઓ વિષે ઘણી ચર્ચાઓ કરેલ છે અમારા .સંશોધન મુજબ પ્રસાર માધ્યમોએ આ વાતમાં બેવડો ભાગ ભજવેલ છે એક તરફ.આ લઘુમતિ સમુદાયોને લગતી સમસ્યાઓને રજુ કરી છેઅને બીજી તરફ આ સમુદાયોના હકો તથા આ હકોને આ સમુદાયોની જિંદગીમાં સાર્થક કરવા . અંગ ે સાતત્ય પૂર્ણ ચર્ચાઓ કરેલ છે .આ બંન્ને સંદર્ભે લૈંગિક લઘુમતીઓને આ માધ્યમોમાં કેવી રીતે રજુ કરવામાં આવે છે તે અત્યંત મહત્વનું બની રહે છેઅને ,ધાર્મિક ,સતત ચાલ્યા આવતા સામાજીક . તેવી સ્થિતિમાં આધુનિક પ્રસાર માધ્યમો સામાન્ય .સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો સામાન્ય લોકમતનું સર્જન કરે છે જનતાને પ્રવર્તમાન વિશ્વમાં ઉભરી રહેલ નવી વિચારધારાઓ અને સમસ્યાઓથી વાકેફ કરેલ છે . આ .યોગ્ય અને નિરપેક્ષ રીતે માધ્યમો રજુ કરેતે મહત્વનું છે ,લૈંગિક લઘુમતીઓને સાચીઉદેશ્ય સામાન્ય નથી અમારા સંશોધનો અને પ્રસાર માધ્યમો સાથે સંકળાયેલ વ્યક્તિઓ અને લૈંગિક લઘુમતીઓના પ્રતિનિધિઓ સાથેની વિવિધ કાર્યશાળાઓ બાદ એવું ફલીત થાય છે કે હજુ પણ ખાસ કરીને ક્ષેત્રીય ભાષાઓના પ્રસાર માધ્યમોમાં સાચી માહિતીનો અભાવ છેખાસ કરીને આ લઘુમતિઓને . લગતા પારીભાષિકશબ્દો તથા તેનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવા વિષે હજુ પણ સાચી માહિતીનો અભાવ વર્તાઈ રહ્યો છે, આને કારણે પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે પ્રસારકનો અંગત અભિપ્રાય આ ચર્ચાઓમાં સામેલ થઇ જાય છેશું પ્રસાર ‘ આ કારણોને લઈને લૈંગિક સમુદાયો માટે કામ કરતી સંસ્થાઓ. ?’માંધ્યામોમાં આપણે બદલાવ લાવી શક્યા છેઆ મુદ્દા પર આંતરનિરિક્ષણ કરવા કટીબધ્ધ થયેલ છે .

સંચાર પરિયોજના આ કાર્ય માટે સાકાર પામેલ છેહમસફર ટ્ર .ષ્ટ તથા તેમના સહયોગી પહેચાન ઇનોવેશન ફંડ)GFATM-ROUND9-) ધ્વારા આ યોજના અમલમાં આવી રહેલ છેપ્રસ .ાર માધ્યમો સાથે સવિસ્તાર ચર્ચાઓતાલીમશાળાઓ અને સંશોધનો બાદ સદર માર્ગદર્શિકા તૈયાર ,

તેનો ઉદ્દેશ .કરવામાં આવેલ છે લૈંગિક લઘુમતીઓ અંગે સાચી માહિતીમાર્ગદર્શન અને તેનો પ્રસાર , .યોગ્ય ઉપયોગ અંગે મદદરૂપ થવાનો છેમાધ્યમોમાં યથા

ભાગ ૨-

પારિભાષિક શબ્દાવલિ (૪અને ૨-ભાગ)ગ્લેડ માર્ગદર્શિકા (GLAD)પરથી તૈયાર કરવામાં આવેલ છે* .[1]

બાયસેસ્યુઅલ અર્થાત દ્વિલિંગીબાય , (Bisexual,Bi)

જે વ્યક્તિ પુરૂષ તથા સ્ત્રી બંને સાથે શારીરિકભાવાત્મક અને પ્રેમ કરવા સમર્થ હોય તેને દ્વિલિંગી, આવી વ્યક્તિઓ તેમના જીવનકાળ દરમ્યાન વિભિન્ન .કે બાયસેસ્યુઅલ કે બાય કહેવામાં આવે છે /અને લૈઆવી વ્યક્તીઓએ કોઈ વિશિષ્ટ રીતે .રીતે આવું આકર્ષણ અનુભવતા હોય છેગિક આકર્ષણ / સબંધો અનુભવ્યુ હોય તે જરૂરી નથી ખરી રીતે દ્વિલિંગી કહેવડાવવામાં કોઇપણ પ્રકાર નો લૈંગિક સંબધ થવો તે જરૂરી નથી .

બાયોફોબિયા(Biphobia)(દ્વીલિંગીઓ પ્રત્યે ધૃણા)

આ શબ્દનો અર્થ દ્વિલીંગી વ્યક્તિઓ પરત્વે ધૃણા અને / અથવા ડર તેવો થાય છેમહદ્દ . અંશેતે પ્રવર્તમાન માન્યતાઓ જેમકે એકથી વધુ વ્યક્તિઓ સાથે શારીરિક સબંધો, જાતિય રોગોના સંક્રમણ વિષયક ભ્રમણાઓ પર આધારીત હોય છે .

દ્વિલીંગીઓ પ્રત્યે અસહિષ્ણુતા અને પૂર્વગ્રહ તેવો અર્થ વધુ યોગ્ય છે .

કમીગ આઉટ (coming out)(પોતાની લૈગિક ઓળખાણ અંગેની જાહેરાત)

આ એક સ્વસ્વીકૃતિ અંગેની આજીવન પ્રક્રિયા છેવ્યક્તિ પ્રથમ .તો પોતાના વિષે સમલૈંગિક)ગે અથવા લેસ્બિયનદ્વીલીંગી કે ટ્ર (ાન્સજેન્ડર એવી ઓળખ નક્કી કરે છે અને ત્યારબાદ તેને બીજી વ્યક્તિઓ કે સમાજ માં વ્યક્ત કરે છેજ .ાહેર માં પોતાની ઓળખાણ વિષે જાણ કરવી તે આ પ્રકિયાનો ભાગ હોય કે ના હોય શકે.

ક્લોસેટેડ(Closeted) અવ્યકત

[1] http://www.glaad.org/reference.

અર્થાત એવી વ્યક્તિ કે જે પોતાની લૈંગિક ઓળખાણ કે જાતિયતા અંગે જાહેર થયેલ નથી . .દ્વિલીગી કે ટ્રાન્સજેન્ડર તરીકે હજુ બહાર આવી નથી ,અર્થાત એવી વ્યક્તિ કે જે સમલૈગિક

ગે(Gay) સમલૈંગિક

અર્થાત એવી વ્યક્તિ કે જેને પોતાના જ લિંગની વ્યક્તિ પ્રત્યે યૌનભાવાત્મક કે પ્રેમ , લેસ્બિયન શબ .આકર્ષણ હોય્દ કેટલીકવાર બે સ્ત્રીઓ વચ્ચેના આવા સંબધને કહેવામાં આવે છે . હોમોસેસ્યુઅલ)સજાતીય(શબ્દ હવે જુનો તથા અપમાન પૂર્ણ ગણવામાં આવતો હોવાથી તેનો ઉપયોગ વ્યવહારમાં ના કરવો.

જેન્ડર(Gender) જાતિ

આ શબ્દ પુરુષત્વ અથવા સ્ત્રીત્વ અને તેના સામાજીક વ્યવહાર અને ભૂમિકાને દર્શાવે છે .

જેન્ડર ડીસ્ફોરિયા (Gender Dysphoria)

અર્થાત એવી વ્યક્તિઓ કે જેઓ પોતાની નૈસર્ગિક જાતિ થ(જન્મ સમયની)ી વિપરિત રીતે પોતાને ઓળખાવે છે.તેઓ માટે વપરાય છે આ વ્યક્તિઓ વિભિન્ન રીતે અનુભૂતિ કરે છે પોતાની.ત.દા . લૈંગિકજાતિથી બિલકુલ વિરૂધ્ધ રીતે નો વ્યવહાર અથવા તો લૈંગિક લાક્ષણીકતાઓનો ત્યાગઅને , પોતાની નૈસર્ગિકલૈંગિક જાત થી વિપરીત હોવા વિષે અદમ્ય લાગણી અને અનુભૂતિ થવી .

હેટ્રોસેસ્યુઅલ (Heterosexual) વિષમલિંગી અથવા સ્ટ્રેઈટ

અર્થાત એવી વ્યક્તિ કે જેને પોતાનાથી વિરૂધ્ધ લિંગના વ્યક્તિ સાથે યૌનઆકર્ષણ હોય.

હોમોસેસ્યુઅલએવી વ્યક્તિ કેજે પોતાનાજ લીંગની વ)્યક્તિ સાથે જાતીય આકર્ષણ અનુભવે(.હોમોફોબિયા (સમલિંગીઓ પ્રત્યે ધૃણા)

અર્થાત સમલિંગીઓ પ્રત્યે ધૃણા અને / અથવા ડર એલટી સમુદાયો પ્રત્યે .બી.જી. અસહિષ્ણુતાઅને પૂર્વગ્રહ એવો અર્થ વધુ યોગ્ય છે .

લેસ્બીયન) Lesbian (બે સ્ત્રીઓ વચ્ચેનો સમલૈગિક સંબધ

અર્થાત એવી સ્ત્રીકે જેને બીજી સ્ત્રી પ્રત્યે શારીરિક,માનસિક કે પ્રેમાકર્ષણ હોય કેટલીક લેસ્બીયન સ્ત્રીઓ પોતાને સમલૈંગિક અથવા સમલૈંગિક સ્ત્રી તરીકે ઓળખાવાનું પસંદ કરે છે આ વ્યક્તિઓ માટે . હોમોસેક્સ્યુઅલ શબ્દનો ઉપયોગ ન કરવો હિતાવહ છે કારણકે તેને ધૃણાસ્પદ માનવામાં આવે છે .

એલ)ટી.બી.એલ.જી ,ટી.બી.જી. LGBT/GLBT(

આ લેસ્બીયન,ગે,બાયસેસ્યુઅલ અને ટ્રાન્સજેન્ડર માટેનો ટૂંકાક્ષર છેઆ શબ્દ લઘુમતિ . સમુદાયોને વધુ વિસ્તૃત રીતે સમાંવિષ્ટ કરે છે .

એ ધ્યાનમાં રહે કે શ્રોતાઓ અથવા વાચકો આ દરેક અક્ષર ને તેના સંપૂર્ણ શબ્દાર્થથી વાકેફ હોય

એમ(MSM)એમ.એસ.

આ ટૂંકાક્ષરી શબ્દ બે પુરુષો વચ્ચેના યૌનસંબંધ ને કહેવામાં આવે છે આ પુરુષો પોતાને સમલૈંગિક અને ભાવાત્મક સંબંધથી / દ્વીલૈંગિક ઓળખાવ્યા સિવાય અન્ય પુરૂષો સાથે યૌન અથવા / .સદર શબ્દ તબીબી ભાષામાં વધુ વ્યવહાર પુર્ણ છે .જોડાય છે

આઉટ(OUT) વ્યક્ત થવું ,

એવી વ્યક્તિ જે પોતાના અંગત કે જાહેર જીવનમાં પોતાને લેસ્બીયન ,દ્વીલૈંગિક ,સમલૈંગિક , / અથવા અને ટ્રાન્સજેન્ડર તરીકે ઓળખાવે છે.ત.દા .રીકી માર્ટિન એક .પોપ સ્ટાર છે ”આઉટ“જે પોર્ટોરીકો શહેર નો વતની છે .

જાતિ(SEX)

અર્થાત પુરૂષ અથવા સ્ત્રીના જન્મ સમયેના જનનાંગો આધારિત ઓળખાણ .

જાતીયતા)SEXUALITY(

જાતિઅર્થાત પોતાની જાતી કે તેનાથી વિરુધ્ધપ્રત્યેના આકર્ષણ,અનુભૂતિ અને વ્યવહારને દર્શાવે છે.

જાતીય વ્યવહાર) SEXUAL ORIENTATION (

આ એક વૈજ્ઞાનિક પરિભાષા છે જેમાં) વ્યક્તિ ના .સમલૈંગિક,દ્વીલૈંગિક,વિજાતીય અને ટ્રાન્સજેન્ડર નો સમાવેશ થાય છે .છે ભાવાત્મક અને પ્રેમ આધારિત આકર્ષણ ને દર્શાવે , યૌન (. જાતીય વ્યવહાર એ વ્યક્તિના ડાબોડી કે જમણોડી હોવા જેવુંજ સહજ અને નેસર્ગિક છે.વ્યક્તિએ પોતાના જાતીય વ્યવહાર ની ઓળખ માટે કોઈ યૌનસંબંધ કર્યોજ હોઈ તે જરૂરી નથીખરેખર તો . કોઈપણ પ્રકાર નો યૌનસંબંધ થયો હોય તે જરૂરી નથી .

મેઘધનુષી ધજા) RAINBOW FLAG(

આ ધજા BTLGવ્યક્તિઓની ગૌરવ યાત્રામાં જોવા મળે છે (pride march) અને તે LGBT થી તે વ્યવહા ૧૯૭૦ .સમુદાયોની રેલીયો તથા ગૌરવનુ પ્રતિક છેરૂ ઉપયોગમાં છે મેઘધનુષના રંગો આવા સમુદાયની વિવિધતાઓ દર્શાવે છે.વિવિધ રંગોવાળી ધજા શાંતિનું પ્રતિક પણ છે તથા આ ધજા એ સમુદાયોના LGBTગૌરવનુ પ્રતિક છે ,જેનો સામુદાયિક રેલીઓમાં ઉપયોગ થાય છે .

સોડોમી કાયદાઓ (SODOMY LAWS)

આ કાયદાઓ હેઠળ કેટલાક યૌનસંબંધો જેવાકે ગુદામૈથુનને ગુનાહિત ગણવામાં આવે છે. ઐતિહાસિક રીતે ખાસ કરીને સમલૈંગિક લોકોને સજા કરવા આ કાયદાઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હતો જેને સોડોમી,લોઝ કહેવામાં આવે છે .ભારતીય બંધારણની ૩૭૭ની કલમ આ કાયદાને રજુ કરે છે. 'સોડોમી' શબ્દનો ઉપયોગ સમલૈંગિક સ્ત્રી સમલૈંગિક.દ્વીલૈંગિક અને ટ્રાન્સજેન્ડર માટે કદી કરવો નહી,

) DSMમાનસિક રોગોના નિદાન અને આંકડાકીય પુસ્તિકા (

આ પુસ્તિકા અમેરિકન માનસ રોગ નિષ્ણાતોના સંઘ ધ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ છેઆ . પુસ્તિકામાં માનસિક રોગોને સર્વસામાન્ય ભાષા અને પ્રમાણિત પરિભાષામાં દર્શાવેલ છેસદ .ર પુસ્તિકા તબીબો,સંશોધકો ,માનસસાસ્ત્રીઓ ,માનસિક રોગોની દવાઓને નિયંત્રણ કરતી સંસ્થાઓ, આરોગ્ય વિમાઓની કંપનીઓકાયદાલ ,દવાઓ બનાવતી સંસ્થાઓ ,ક્ષી સંસ્થાઓ અને કાયદા બનાવતી સંસ્થાઓ ધ્વારા ઉપયોગ લેવાય છેધ્વારા ISCD તથા WHO આ પુસ્તિકા . પણ ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે .૧૮/૫/૨૦૧૩ના રોજ તેનું પાંચમું સંસ્કરણ પ્રકાશિત થયેલ છે .સમલૈંગિકતાને માનસિક રોગ ન ગણવાની પ્રક્રિયા ૧૯૭૦ માં શરૂ થયેલ માં તે પૂરી ૧૯૭૪ ,થયેલમાં ૧૯૮૭ , સમલૈંગિકતાને માનસરોગોની આંતરરાષ્ટ્રીય સૂચીમાંથી તેને સદંતર રીતે કાઢીનાખવામાં આવેલ .

આંતરરાષ્ટ્રીય) ICD રોગ વર્ગીકરણ (

માનસિક રોગો માટે વપરાશમાં આવતી આ પુસ્તિકા વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા ધ્વારા પ્રકાશીત કરવામાં આવે છેઆ પુસ્તિકા સમગ્ર આ .રોગ્યને આવરી લે છેDSM .એ માનસિક રોગોના નિદાન અર્થે USAમાં મહદ્દઅંશે ઉપયોગમાં લેવાય છે જ્યારે .યુરોપ અને વિશ્વના અન્ય દેશોમાં પ્રચલિત છે ICD વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાએ પણ ૧૯૯૨માં 10-ICD મા સમલૈંગિકતા ને રોગોની આંતરરાષ્ટ્રીય સૂચીમાંથી બાકાત કરેલ છે.

ટ્રાન્સજેન્ડર, ટ્રાન્સસેક્સ્યુઅલ

જુઓ :ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ વિષે જાણકારી હેઠળ આવરી લેવાયેલ છે .

પ્રાઈડમાર્ચ (રેલી /ગૌરવ યાત્રા) પરેડ /

વિશ્વભરમાં અને ભારતમાં લૈંગિક લઘુમતિ સમુદાયો પોતાની વિવિધતાહાજરી અને અસ્તિત્વ , ર /દર્શાવવા દર વર્ષે આવી યાત્રોલીનું આયોજન કરેછેઆનો ઉદ્દેશ આ સમુદાયોના હકો વિષે . સામાન્ય નાગરિકોને જ્ગ્રાત કરવાનો છેમુખાવ,આ રેલીમાં વિવિધરંગી પોશાકો .ટાઓવેશભુષા ધ્વારા , સમલૈંગિક વ્યક્તિઓ પ્રદર્શન કરેછે .

Queerકવી) ર(

સામાન્ય સંજોગોમાં આશબ્દ નિંદાત્મક અર્થમાં વપરાય છે પરંતુ કેટલાક.LGBT વ્યક્તિઓ પોતાને Queer તરેકે ઓળખાવાનું પસંદ કરે છે, જોકે તેને સર્વવ્યાપી આવકાર મળેલ નથીઆ . સંજોગોમાં આ શબ્દ નો ઉપયોગ ત્યારેજ કરવો જ્યારેLGBT વ્યક્તિ પોતાને આ રીતે ઓળખાવા માટેનો આગ્રહ રાખતી હોય .LGBT સાથે જ્યારે Q અક્ષર ઉમેરવામાં આવે ત્યારે તેનો અર્થ Queer(ક્વીર(અથવા Questioning(પ્રશ્નાર્થી) ગણવો .

ભાગ૩-

ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ વિષે માહિતી, કેટલાક મુખ્ય પારિભાષિક શબ્દો

ટ્રાન્સજેન્ડર(Transgender)

જન્મ સમયે જનનાંગ ધ્વારા નક્કી થયેલ જાતિઓને અનુરૂપ સામાન્ય વ્યવહાર અને કાર્ય થી વિરૂધ્ધ રીતે વર્તનારી વ્યક્તિને ટ્રાન્સજેન્ડર કહીશું. પુરૂષ થી સ્ત્રી તરીકે વર્તનાર ને ટ્રાન્સ વુમન અને સ્ત્રી થી પુરૂષ તરીકે વર્તનાર ને ટ્રાન્સ મેન કહેવાય છે .

તૃતિયલિંગ (Third gender(

જે વ્યક્તિઓ પોતાને સ્ત્રી અથવા પુરૂષ તરીકે ઓળખાવા પોતાની મરજ)ી થી કે સામાજીક સ્વીકૃતિ ધ્વારા (ના માગતા હોય તેઓને કહેવાયા છે .તદઉપરાંત જે સમાજમાં ત્રણ કે તેથી વધુ લૈંગિક જાતિઓને સ્વીકૃતિ મળેલ હોય તે લોકોનો પણ આમાં સમાવેશ થાય છે .

સંક્રાત અવસ્થા)TRANSITION(

જે વ્યક્તિઓ પોતાના લિંગ બદલવાની પ્રક્રિયા દરમ્યાનમાં હોય તેઓ માટે વપરાય છે .

Hijraવ્યંઢળ (હિજડા)

હિજડા વ્યક્તિઓ જૈવિક દ્રષ્ટિએ પુરૂષ હોય છેપરંતુ સમય જતા તેઓ પોતાની પુરૂષ તરીકેની . " સ્ત્રી " ઓળખાણ ને નકારી પોતાને કે ન "પુરૂષ" અથવા 'પુરૂષ અને સ્ત્રીની વચ્ચેની વ્યક્તિન સ્ત્રી ન) ' તરીક (પુરૂષે ઓળખાવાનું પસંદ કરે છે. તેઓ પશ્ચિમમાં પ્રચલિત ટ્રાન્સજેન્ડર, ટ્રાન્સસેક્સ્યુઅલપુરૂષ) થી સ્ત્રી ,સાથે ઘણી રીતે સરખા છે (પરંતુ હિજડાઓની એક લાંબી પરંપરા અને સંસ્કૃતિ છે તથા તેઓની એક મજબુત સામાજીક વ્યવસ્થા છે જેને રીત કહેવાય છેઅર્થાત હિજડા સમુદાયના સભ્ય) બનવું.(રીત સંપન્ન થયા પછી હિજડો બનેલ વ્યક્તિ બુજુર્ગ ગુરૂના અંકુશ હેઠળ આવે છેત્યાર .બાદ તેને

ચેલા તરીકે ઓળખાણ મળે છેગુરૂઓ . નો ચેલાઓ તથા તેમના સ્વાસ્થ્ય સંબધિત નિર્ણયો પર ખાસો અંકુશ હોય છે .અલગ અલગ પ્રદેશો માં તેઓને અલગ અલગ નામ થી બોલાવાય છે કિન્નર .ત.દા .)દિલ્હી .(તમિલનાડુ) તથા અરાવણ (હિજડાઓ નવજાત બાળકોને આશીર્વાદ આપવા અને લગ્નોમાં નાચગાન ધ્વારા પૈસા કમાય છેકેટ .લાક હીજડા વૈશ્યાવૃતિ અને ભિક્ષા માંગવામાં ના (પન)કાર્યમાં પણ સંકળાયેલ હોય છેજુજ . હિજડાઓ પોતે સ્વતંત્ર વ્યવસાય કરતા હોય છે અને ખુબજ જુજ હિજડા ઓની પોતાની સંસ્થાઓ હોય છે .

<u>ટ્રાન્સજેન્ડર ઓળખનું છત્ર</u>

ટ્રાન્સવર્સટાઈટ (Transvestite)	ટ્રાન્સસેક્સ્યુઅલ (Trans-sexual)	ઇન્ટરસેક્સ (Intersex)	ડ્રેગક્વીન (Drag Queen)	હિજડા (hijra)

એવી વ્યક્તિ જે પોતાથી વિપરિત જાતિના કપડાં પહેરે છે પરંતુ તે પોતાનીજ લિંગની વ્યક્તિ સાથે આકર્ષિત થાય એ જરૂરી નથી. ટ્રાન્સવર્સ્ટાઈટ જાહેરમાં આપ્રકારનું વસ્ત્ર પરિધાન કરતા નથી, જ્યારે ક્રોસ ડ્રેસર્સ જાહેરમાં આ પ્રકારના વસ્ત્રો પહેરે છે.	તેવી વ્યક્તિ જે પોતાની માનાસિક જાતિયતા પ્રતિ બદલાવા ની પ્રક્રિયા માં હોય અથવા સંપૂર્ણ પણે બદલાઈ ચુકી હોય એવી વ્યક્તી કે જેણે પોતાના લિંગ પરિવર્તનની પ્રક્રિયા ઇચ્છતી હોય અથવા / અને તે પ્રક્રિયાનો આરંભ કર્યો હોય અથવા કરી ચૂકેલ હોય.	એવી વ્યક્તિ જેના જનનાંગો સંપૂર્ણ પણે પુરૂષ/ સ્ત્રીના હોય અથવા/અને સંકિર્ણ અવસ્થામાં હોય. હર્મોફ્રોડાઇડ શબ્દનો પણ ઉપયોગ થાય છે. જોકે આ શબ્દ પ્રયોગ ધ્રુણાસ્પદ ગણાય છે.	એવી સજાતીય વ્યક્તિ જે વિપરિત લિંગના કપડા પહેરી પુરૂષો ને આકર્ષે છે.	જેઓ જૈવિક દ્રષ્ટીએ એવા વ્યક્તિઓ છેજે પુરૂષ પરંતુ પોતાની પુરૂષ તરીકેની ઓળખાણ ને ત્યજી તેઓ હીજડા સમુદાયો ધ્વારા ચાલતા ધાર્મિક પંથ અથવા ઘરાનામાં પ્રવેશ મેળવે છે.

<u>ભાગપ્રસારણ સમયે ના પ્રયોજવા યોગ્ય શબ્દો ૪-</u>

<u>Admitted Confessed – એલ/જી/બી/ટી હોવાનો એકરાર કબુલાત /આ પ્રકારનો ‘ / ’એકરાર‘કબુલાતએક નકા ’રાત્મક સંડોવણી સૂચવે છે .</u>

Alternative sexuality (અન્યેત્તર જાતીયતા (

સામાન્ય શબ્દકોષમાં અન્યેત્તર નો અર્થ એક કરતા વધુ વિકલ્પો મળી રહે એમ થાય છે)ટી.બી.જી.એલ.LGBT સમુદાયના સંદર્ભમાં અન્યેત્તર (જાતિયતા શબ્દ એવી છાપ ઉભી કરે છેકે આ સમુદાયના વ્યક્તિઓ પાસે સમલૈંગિકતા સામે વિષમલૈંગિકતા નો વિકલ્પ છે પણ તેઓ સભાનપણે સમલૈંગિક થવાનો વિકલ્પ પસંદ કરે છે .કારની છાપ અને માન્યતા બંન્ને ખોટા છેઆ પ્ર .

Eunuch (હીજડા)

ઐતિહાસિક રીતે જોતા તરૂણ બાળકોના જનનાંગો વાઢિ નાંખી તેઓને હીજડા બનાવવામાં આવતારજવાડાઓના સમયમાં તેઓ રાજ .દરબાર તથા રાણીઓનાં વાસમાં વિશ્વાસુ સંપર્ક અધિકારીઓ જેવું કામ કરતાગ હીજડા તથા ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ માટે નીન્દાત્મક અને અપમાન આ શબ્દ પ્રયો . .જનક છે

હર્માફ્રોડાઇટ(Hermaphrodite)

એવી વ્યક્તિ જેમના જનનાંગો સંકીર્ણ છે.આ માટે ઇન્ટરસેક્સ)intersex) શબ્દ પણ વાપરવામાં આવે છે .આ શબ્દનો હિજડાઓ કે ઇન્ટરસેક્સ વ્યક્તિઓ માટે પ્રયોગ કરવો ધૃણાસ્પદ છે .

હોમોસેક્સ્યુઅલ (Homosexual)

આ પારિભાષિક શબ્દ તબીબી ભાષાનો છે અને પ્રસાર માધ્યમોમાં તેનો ઉપયોગ LGBT સમુદાયો માટે અપમાનજનક અને નિમ્ન છે .લેસ્બિયન શબ્દ પ્રયોજવો વધુ યોગ્ય છે /ગે .

હોમોસેક્સ્યુઅલ્સ / હોમોઝ (Homosexuals/homos)

સમલૈંગિકો માટે આ શબ્દ ઘણો જ અપમાન જનક છેમાટે તેનો પ્રયોગ ન કરવો .

હોમોસેસ્યુંઅલ સેક્સ Homosexual) ગે સેક્સ /sex / gay / sex)

આ શબ્દ મીડિયામાં વધુ વપરાય છે .આ શબ્દોનો પ્રયોગ પણ ધૃણાસ્પદ છે તેના સ્થાને સમલૈંગિક સંબંધોકે વ્યવહાર એવો શબ્દ પ્રયોજવો.

હોમોસેક્સ્યુઆલીટી –કંડીશન (Homosexuality – a Condition)

આ શબ્દના પ્રયોગથી એવો અર્થ ઉપસે છે કે સમલૈંગિકતાએ રોગ છે જે મટી શકે છે .આ કારણે આ શબ્દનો ઉપયોગ ટાળવો.

ઇન્ડલજિંગ ઇનસેક્સ સંભોગમાં રત / રહેવું (Indulging in sex)

સંભોગમાં રત રહેવું .તેના કરતાં સંભોગ કરવો વધુ નિરપેક્ષ છે ,

ઓપનલી ગે વ્યક્ત) થયેલ સજાતીય વ્યક્તિ((Openly Gay)

એવા વ્યક્તિઓ જેઓ પોતાના અંગત જાહેર અને વ્યવસાયિક જીવનમાં સમલૈંગિક ,વ્યક્તિ છેવ્યક્ત . બા ,અથવા ખુલ્લા લેસ્બિયનયસેક્સ્યુઅલ .પ્રયોજાય છે ટ્રાન્સજેન્ડર માટે પણ આ શબ્દ,સચોટ રીતે સામાન્ય પ્રયોગમાં લેવામાં આવતો આ શબ્દ જેતે વ્યક્તિની લૈંગિકતા /લૈંગિક અભિગમની જાહેરમાં કબુલાતની ‘ .દર્શાવે છે જે અસમાનતા સૂચક છે ’ભાવના

આઉટીગ Outing / Outed(બહાર આવવું) આઉટેડ /

વ્યક્તિની જાહેરમાં પોતાની અથવાતો અન્ય વ્યક્તિની લૈંગિક ઓળખાણ અથવા જાતીયતાની જાહેરાત કરવાની પ્રક્રિયાને માટે વપરાતો શબ્દસમ.લૈંગિક સમુદાયનો એક વિશાળ વર્ગ આ શબ્દને અયોગ્ય માને છે .વ્યક્તિ પોતાના કુંટુંબમાં અથવા મિત્રોમાં બહાર આવવાને સ્વીકારે પરંતુ પ્રસારણ માધ્યમો ધ્વારા બહાર આવવું પસંદ ના પણ કરે.

લાઈફ સ્ટાઈલ Lifestyle (જીવન શૈલી)

વ્યક્તિની જીવન જીવવાની શૈલી દા .ત.ઉપભોગતાવાદી,પર્યાવરણને અનુરૂપ ,સાદગીપૂર્ણ , આરામમય ,વ્યસ્ત .વગેરે વ્યક્તિ પોતે આ શૈલી પસંદ કરે છે ,બેઠાળુ ,LGBT સમુદાયના પરિપેક્ષ્યમાં આ શબ્દ વાપરવો એવું અભિપ્રેત કરે છેજીવનશૈલી વ્યક્તિની જાતિયતા માંથી ઉદ્દભવે છે અને કે , આને લીધે એવા ગુચવાડો ઉભો થાય છે કે વ્યક્તિ પોતાની જાતિયતા સ્ટ્રેઇટ કરે છે “ પસંદ “ ગે ને / જે ખોટું છે. સામાન્ય માણસ માં સ્ટ્રેઇટ જીવનશૈલી એટલે પોતાની વિરૂદ્ધ લીંગની વ્યક્તિ (વિજાતીય) સાથે પરણી બાળકો પેદા કરવા અને સમાજએ નક્કી કરેલ ફરજો નું પાલન કરવું અને ગે સજાતીય)

જીવનશૈલી એટલે એકથી (વધુ વ્યક્તિઓ સાથે યૌનસંબધ રાખવોલ ,ગ્ન તથા સામાજિક ફરજો ના નિભાવવીએકલા રહેવું અને સ્ત્રેણ રીતે વ્યવહાર કરવો આ પ્રકારની બીબાઢાળ વિચારસરણી ને , પ્રોત્સાહન ન મળે તેમાટે આ શબ્દનો ઉપયોગ કરવો હિતાવહ નથી .

જાતીય પસંદ)Sexual preferences)

આ શબ્દના ઉપયોગથી એવી માન્યતા ફેલાય છે કે વ્યક્તિ પોતાની મરજીથી પોતાની જાતિયતા પસંદ કરે છે માટે આ શબ્દ પ્રયોજવો નહિજાતીય અભિગમ એ . શબ્દ વધુ યોગ્ય છે .

લિંગ પરિવર્તન શસ્ત્રક્રિયાlnment SurgerySex Reassig)

વ્યક્તિની જાતિ બદલવાની પ્રક્રિયા ઘણી લાંબી હોય છે , કૌન્સિલીંગ (પરામર્શ) જેમાં વ્યક્તિનું . સારવાર અને છેલ્લે કદાચ ઓપરેશન નો સમાવેશ થાય છે જેમાં કેટલાક મહિનાઓ લાગી જતા હોય છે .એ વધુ યોગ્ય છે જાતિ બદલવાનું ઓપરેશન એ શબ્દને બદલે જાતિ બદલવાની પ્રક્રિયા .

ટ્રાન્સજેન્ડર પારિભાષિક શબ્દો ને નિષેધ

ટ્રાન્સજેન્ડર્સ અથવા ટ્રાન્સજેન્ડર આના સ્થાને ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિ /વ્યક્તિઓ એવો પ્રયોગ વધુ યોગ્ય છે .

કેવી રીતે સંબોધન કરશો

વ્યક્તિને કેવી રીતે સંબોધવો તે અગત્યનું છેટ્રાન્સ .સ્ત્રી પોતાને સ્ત્રી જાતીય, ટ્રાન્સપુરૂષ પોતાને પુરૂષ નામથી ઓળખાવાનું પસંદ કરે તે બની શકે .અને તે પ્રમાણે સંબોધકએ શબ્દો વાપરવા જોઈએ)તે હિજડા વ્યક્તિ પોતાને પુરૂષ નામથી ઓળખાવાનું પસંદ કરે (તેણી/ તે બની શકે પછી ભલે તેને સ્ત્રીના કપડા પહેરેલ હોય.

ભાગ ૫-પ્રસાર માધ્યમોએ પ્રસારણ કરતા પહેલા ધ્યાન માં રાખવા જેવી બાબતો

ટેબલ – ૧ ખોટી ધારણાઓ

વિષય	સામાન્ય રીતે પ્રસાર થતી ખોટી માહિતી	સાચી માહિતી
બાળ યૌન શોષણ	સજાતીય વ્યક્તિઓ બાળ યૌન શોષણ કરતા અથવા યૌન શિકારી હોય છે.	બાળ યૌનશોષણ એ ગુનો છે, જે કોઈ પુખ્ત વયની વ્યક્તિ બાળક સાથે કરે છે તે કોઈ પણ પ્રકારની જાતીયાતાથી અસંબંધિત છે. હમસફર ટ્રસ્ટ જેવી સંસ્થાઓ બાળ અધિકારો ને ટેકો આપે છે અને તે માટે સંસ્થાકીય નીતિઓ અમલમાં પણ છે.
	બાળકોનાં યૌન શોષણને કારણે તેઓ સમલૈંગિક બને છે. સમલૈંગિક વ્યક્તિઓનું બાળ યૌનશોષણ થયેલ હોય છે.	કોઈપણ વ્યક્તિની જાતીયતા જન્મજાત હોય છે જેમ કે વ્યક્તિનું ડાબોડી/જમણોડી હોવું યૌન શોષણને કારણે વ્યક્તિ સમલૈંગિક બનતો નથી.
સમલૈંગિકતા સંજોગોને આધારિત હોય છે.	જ્યાં સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ ઓછુ અથવા નહીવત હોય જેમકે હોસ્ટેલ, મીલીટરી બરાક, મજૂરોની વસાહતો વગેરે તો તેવામાં માં સમલૈગિક પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.	સમલૈંગિકતા આવા સંજોગોથી પર છે. લૈંગિકતા આ પ્રકારના સંજોગોને આધીન હોતી નથી.
સ્ત્રેણ પ્રકૃતિ અથવા સ્ત્રીઓ જેવો વ્યવહાર કરવો.	સમલૈંગિક પુરૂષો સ્ત્રેણ હોય છે.	આ એક બીબાઢાળ ચિતરણ છે. વાસ્તવ માં સમલૈંગિકોની કોઈ એક જ પ્રકારની વિશિષ્ટતા હોય તેવું નથી.
પુરુષો જેવો વ્યવહાર તથા પોષાક.	સમલૈંગિક સ્ત્રીઓ પુરુષો જેવી હોય છે.	આ એક બીબાઢાળ ચિતરણ છે. વાસ્તવ માં સમલૈંગિકોની કોઈ એક જ પ્રકારની વિશિષ્ટતા હોય તેવું નથી. “
સમલૈંગિક યૌનપ્રવૃતિ અને ગુદા મૈથુન	આ કુદરતી ક્રમથી વિપરીત છે.	પરંપરાગત રીતે યૌનપ્રવૃત્તિ પ્રજનન માટે હોવાની માન્યતા દરેક સંસ્કૃતિ/ધર્મમાં પ્રવર્તે છે. વાસ્તવમાં અનેક પ્રકારની યૌનપ્રવ્રુતિઓનું અસ્તિત્વ સદીયોથી છે. અનેતે તેમને કરનારાઓ માટે તે કુદરતી છે.

હક્કો	જાતીય લઘુમતીઓ વિશીષ્ટ અધિકારોની માંગણી કરે છે.	જાતીય લઘુમતીઓ કોઈપણ પ્રકારના વિશીષ્ટ અધિકારોની માંગણી નથી કરતા પરંતુ સંવિધાનમાં ઘોષિત કરેલ હકોની એક ભારતીય નાગરિક તરીકે માંગણી કરે છે.
હિજડાઓ જન્મજાત મધ્યલિંગી તરીકે જન્મતા હોય છે.	હિજડાઓ જન્મજાત થી લૈંગિક ખોડખાપણને કારણે નતો પુરૂષ/સ્ત્રી તરીકે હોઈ છે. માટે સમાજ અને મુખ્યપ્રવાહ માંથી તેઓનો બહિસ્કાર કરવામાં આવે છે.	વાસ્તવમાં હિજડાઓ એક સમાજ વ્યવસ્થા છે જેમાં વ્યક્તિ પોતાની ઈચ્છા થી પોતાની લૈંગિક ઓળખથી વિપરિત રહેવાનું પસંદ કરે છે. જન્મ સમયેકે લગ્ન સમયે ગાવું, નાચવું વગેરે આ હીજડા સમાજની પરંપરાનો હિસ્સો છે.બળજબરીથી કોઈને હીજડા બનાવવું તે ગુનો છે.
સમલૈગિકતા ઇન્ટરનેટ અને પાશ્ચાત્ય અસરોને કારણે વધુને વધુ પ્રસરી રહી છે.	એક બહોળો વર્ગ એવું માને છે કે સમલૈંગિકતા પાશ્ચાત્ય અને ઇન્ટરનેટ ધ્વારા પ્રસરી રહેલ છે.	લૈંગિક લઘુમતીઓ હંમેશા અસ્તિત્વ માં હતી જ પરંતુ તેઓ સમાજનાં મુખ્ય પ્રવાહ માં બહાર આવેલ ના હતી પરંતુ હવે આ લઘુમતીઓ પોતાના હકો માટે બહાર આવી રહેલ છે જેને એક વ્યક્તિ ફેશન તરીકે ગણાવે તે ભ્રામક છે.
ગે ગીરી	કેટલીક વ્યક્તિઓ આને એક પંથ તરીકે જુએ છે./ જોડાવાનું પસંદ કરે છે.	વ્યક્તિની LGBT તરીકેની ઓળખ એક અત્યંત અંગત બાબત છે એનો અર્થ એવો નથી કે તેઓ કોઈ વિશિષ્ટ રીતે, સંગઠિત, સામાજિક કે રાજનૈતિક વિચાર ધારાનો હિસ્સો છે અને અન્ય વ્યક્તિઓને આ વિચાર ધારા હેઠળ લાવવા પ્રોત્સાહિત કરે છે.
માનસ રોગ નિષ્ણાતોનો અભિપ્રાય (જે કદીક નકારાત્મક હોઈ શકે)	કેટલાક માનસિક રોગ નિષ્ણાતો સમલૈંગિકતાને માનસિક રોગ ગણે છે અને તેને કારણે નકારાત્મક અભિપ્રાય ઉદ્દભવે છે અને આવી વ્યક્તિઓને સારવાર કરાવવા સલાહ આપે છે.	આ નિષ્ણાતોને (DSM,ICD) ની માર્ગદર્શિકાઓની માહિતી નથી જેમાં સ્પષ્ટ જણાવેલ છે કે સમલૈંગિકતા કોઈ રોગ નથી, ભારતીય માનસ રોગશાસ્ત્રી સંસ્થાન ધ્વારા પણ હવે પ્રમાણીત કરાયેલ છેકે સમલૈંગિકતા કોઈ માનસિક રોગ નથી.

તબીબી અભિપ્રાય	કેટલાંક તબીબો સમલૈંગિકતા વિષે અજાણ હોવાથી નકારાત્મક અભિગમ રાખે છે.	ભારત માં તબીબી શિક્ષણ માં જાતિ, જાતીયતા તથા લૈંગિકતા માટે અલાયદું શિક્ષણ કે અભ્યાસક્રમ નથી. આથી આવો નકારાત્મક અભિગમ ઉત્તપન્ન થાય છે.
બળાત્કાર	પુરૂષો/ટ્રાન્સજેન્ડર પર બળાત્કાર થઇ શકતો નથી.	બળાત્કાર અને જાતીય અત્યાચાર વ્યક્તિની લૈંગિકતાથી પરે છે. લૈગિક લઘુમતી પણ આનો શિકાર થઇ શકે છે.
વેશ્યાવૃતિ	સમલૈંગિક વ્યક્તિઓ જાહેરમાં મળે છે અને જાહેર જગ્યાઓ પર તેમના સાથીદારોને શોધે છે માટે તેઓ વેશ્યાવૃતિ કરે છે તેવી માન્યતા છે	વેશ્યાવૃતિનો અર્થ છે કે પૈસા તથા અન્ય લાભો માટે કરવામાં આવતી યૌનપ્રવૃત્તિ. બે પુખ્તવયની વ્યક્તિઓ વચ્ચે સંમતિ પૂર્વક જાતિ યૌન પ્રવૃતિને વેશ્યાવૃતિ કહેવું તે યથાર્થ નથી
HIV/AIDS ફેલાવતા સમૂહો	સમલૈંગિકો, હીજડા અને ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓમાં HIV/AIDSનું પ્રમાણ વધુ હોવાથી તેઓ અનૈતિક છે/તેઓ HIV/AIDS ફેલાવે છે.	વૈશ્યાઓ, ટ્રક ચાલકો, પર પ્રાંતિય મજુરો, સમલૈંગિક અને હિજડાઓ વધુ જોખમી સમૂહો તરીકે સ્વીકારાયેલ છે, તેનો અર્થ એવો નથી તે પૈકીનો કોઈ એક સમૂહ જ આ રોગ ફેલાવે છે. NACO દ્વારા આંકડાઓ પ્રમાણે ૮૭.૪% વિજાતીય અને ૯.૩% સજાતીય વ્યક્તિઓ અસુરક્ષિત યૌન પ્રવૃતિઓ કરે છે અને આરોગ નાં સંક્રમણના માધ્યમો બને છે.
સામાજિક, આર્થિક વર્ગો	સમલૈંગિકતા માત્ર ઉચ્ચવર્ગ અથવા તો નિમ્નવર્ગ સમાજ માં હોય છે અને માધ્યમ વર્ગીય શિક્ષિત સમાજમાં નથી હોતી.	આ ભ્રમાંણા નું કારણ કેટલીક સેલીબ્રીટી વ્યક્તિઓ દ્વારા જાહેરમાં પોતાની લૈંગિકતા સ્વીકારવાને કારણે ઉદ્દભવેલ છે. મધ્મમવર્ગ હજુ પણ જાતિય સબંધો અને લૈંગિકતાને રોગ માને છે અને તેનો દોષ સમાજના ગરીબ તથા હાસીયા પર રહેતા વર્ગો પર કાઢે છે. સમાજના દરેક સ્તરેથી LGBT વ્યક્તિઓ બહાર આવે તે જરૂરી છે

ભાગ૬-

માધ્યમોએ વધુ પ્રકાશિત કરવા જેવા મુદ્દાઓ

સંમતિ

દ્રશ્ય વર્તમાન પત્રો તથા,શ્રાવ્ય માધ્યમો/સામાયિકો એ કોઈ વ્યક્તિના અવતરણ ટાંકતી વખતે, મુલાકાત લે તે સમય તથા તેમના નામ અથવા તો તસવીરો પ્રદર્શિત કરતા પહેલા વ્યક્તિની સંમતિ લેતે જરૂરી છેતે નૈતિક પત્રકારત્વ પરંપરા ના ભાગ રૂપે છે તથા મુલાકાત લેખ / લખ્યા બાદ જેતે વ્યક્તિ સાથે તેનું આદાન પ્રદાન કરી અને તેનું અનુમોદન કરે તે ઇચ્છનીય છે .

ગોપનિયતા

LGBT વ્યક્તિઓ વિષયક ગોપનિયતા જળવાય તે અત્યંત આવશ્યક છે ,આવી વ્યક્તિના નામ . .સરનામું કે રહેઠાણ વિષે જાણ કરવાથી તેઓ ઉપર જોખમ ઊભું થઇ શકે

પ્રસંગોની નાટકીય રીતે રજૂઆત

LGBT સમુદાયની વ્યક્તિઓ ભાગી જાય કે લગ્ન કરે અથવાતો તેઓના કોર્ટ કેસ કે ઝગડા જેવા પ્રસંગોને માધ્યમો નાટકિય રીતે રજુ ન કરે તે જરૂરી છેસમલૈંગિક લગ્નોના કેસો ટાંકતી વખતે પત્રકારો તેવા પ્રસંગોને નાટકિય રીતે પ્રદર્શિત કરે છે જેમાં સેંથામાં સિંદુર પુરવ‘ ’વરમાળા આદાન પ્રદાન‘ું ’ જેવા વાક્યોનો પ્રયોગ કરે છે આને કારણે આ પ્રસંગો વિષે હલકી છાપ પડે છે .

ખુફિયા કાર્યવાહી (સ્ટિંગ ઓપરેશન)

ખુફિયા કાર્યવાહી એ પત્રકારત્વની નિમ્ન કોટી દર્શાવે છેપત્રકારોએ આવી . કાર્યવાહી કર્યાબાદ સમલૈગીકો માટે “ અને ”નૈતિકતા“સચ્ચાઈ નો અભીગમ વ્યક્ત ન કરવો જોઈએ પોતા “ની જાતીયતાની ગોપનિયતા જળવાય તે માટે LGBT વ્યક્તિઓ અસામાન્ય જગ્યાઓએ મળવાનું પસંદ કરે છે તથા કેટલીક વિશિષ્ટ સંજ્ઞાઓ પ્રયોગ કરે છેઆ જગ્યાઓ તથા સંજ્ઞાઓ વિષે ખુફીયા રીતે જાણ . થયા બાદ તેને પ્રસાર માધ્યમોમાં જાહેર કરવાથી આ લઘુમતી સમાજો માં વિપરીત પ્રત્યાઘાત પડી શકે છે .

યોગ્ય પ્રવક્તાને મળવું

LGBT સમુદાયનું સાચી રીતે પ્રતિનિધિત્વ કરતા હોય તે વ્યક્તિને મળવું તે જરૂરી છેજેથી આ . આ માર્ગદર્શિકામાં દર્શાવેલ સંગ્રહ સૂચી .સમાજને લગતા પ્રશ્નો અને મુદ્દાઓ વિષે સાચી જાણ મળી શકે .મદદરૂપ થઇ શકે છે

LGBT અને ગુનાખોરી

ગુનાઓનો અહેવાલ રજૂઆત કરવામાં નિષ્પક્ષતા જળવાઈ તે જરૂરી છે કોઈ ગુનો .LGBT એ કરેલ હોવાથી તે વધુ ગંભીર બની જાય છે તે માન્યતા ભૂલ ભરેલી છેશું કોઈ વિજાતીય ગુનાખોરની . ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિ ધ્વારા ગુન ,કોઈ સમલૈંગિક ? જાતીયતાને જાહેર કરશોે થયેલ હોય તો તેને 'ગે ક્રાઈમ' ,'ગે પ્રેમ', ' ગે ગેંગ',' ગે ચોર' કે ,'હિજડાઓ નો આતંક' આવા શબ્દો પ્રયોજવાથી એવું અભિપ્રેત થાય છેકે જાતિયતા અને ગુનાખોરી વચ્ચે કાંઈક સંબંધ છે .

૩૭૭ ની કલમ સંદર્ભે કેટલાક ચુકાદાઓ

<u>નાઝ ફાઉન્ડેસન ટ્રસ્ટ વિ (ભારત)NCT ની દિલ્હી સરકાર અને બીજાઓ)160 DLP 277, 2009 DHC)</u>

ભારતીય ગુના સંહિતાની ૩૭૭મી કલમ ૧૮૬૦ થી અસ્તિવમાં છેતે પુરૂષો અને સ્ત્રીઓ વચ્ચેના . યૌનવ્યવાહાર સિવાયના યૌનવ્યવહારનો નિષેધ કરે છે અને આ ગુનાઓ માટે દસ વર્ષ સુધીની કેદ મી કલમ૩૭૭ .જન્મ ટિપ ની જોગવાઈ છે /માત્ર પેનીટ્રેટીવ સેક્સગુદા મૈથુન) સકીર સબંધો ,ભેદક, .માટે છે (પુરૂષો અથવા પુરુષ અને સ્ત્રી વચ્ચે અને મુખ મૈથુન બે બે સ્ત્રીઓ વચ્ચેના યૌનવ્યવહાર માટે આ કલમ લાગુ પડતી નથી) મા નાઝ ફાઉન્ડેસન૨૦૦૧ .ભારત (ટ્રસ્ટદિલ્હી ખાતે કાર્યરત બિન , સરકારી સંસ્થા કે જે સમલૈંગિક ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ માં /HIV રોકવા અંગે કામ કરે છે તેઓ એ દિલ્હી હાઈકોર્ટમાં ૩૭૭મી કલમની સંવિધાનાત્મકતા અંગે અરજી દાખલ કરેલ છે આ અરજી સંવિધાનની . કલમો ૧૪ ,વાણી સ્વાતંત્ર્ય ,આરોગ્ય ,થી આરક્ષિત હક્કો જેવાકે ગોપનિયતા અંગેનો હક્ક ૨૧અને ,૧૫, .સમાન હક્કો અંગેના કાયદાઓ પર આધારીત હતી

૨ જુલાઈ૨૦૦૯નાં રોજ દિલ્હી હાઈકોર્ટે ૩૭૭મી કલમને બીનસંવિધાનિક ગણાવવાનો ચુકાદો આપ્યો હતો જે બે પુખ્ત વયના પુરૂષો વચ્ચે ખાનગીમાં સંમતિ પૂર્ણ થતા યૌન વ્યવહાર ને ગુનો ગણતો હતો.

આથીખાનગીમાં અરસપરસની સંમતિથી ,બે પુખ્ત વયની વ્યક્તિઓ તેમની જાતિયતાથી પર , .તેવો દિલ્હી હાઇકોર્ટે ચુકાદો આપેલ યૌન સંબંધ કરે તો તેને ગુનો ન ગણવો

૩૭૭મી કલમ અસંમતિપૂર્ણ અથવા સગીર વયની વ્યક્તિઓ વચ્ચેના યૌન સંબંધ પરત્વે હજુ પણ લાગુ પડે છેઆ હાઈકોર્ટના ચુકાદાને સુપ્રી .મકોર્ટ માં પડકારવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તેને સ્ટે મળેલ નહિ અને તે .લ હતોસુધી લાગુ પડે ૨૦૧૩ડીસેમ્બર 11

<u>સુરેશ કુમાર તથા અન્યો વિ નાઝ ફાઉન્ડેસન /૨૦૧૪) ટ્રસ્ટ (ભારત)SCC1)</u>

૨૦૦૯ની સાલમાં સુરેશ કુમાર કૌશલ કે જે દીલ્હિ હાઈકોર્ટના મુખ્ય કેસના કોઈજ હિસ્સો ન હતાયાચિકાઓ ૧૪બીજી .અરજી કરેલ ટ્રસ્ટ વિરૂદ્ધ સુપ્રીમકોર્ટમાં (ભારત) તેઓએ નાઝ ફાઉન્ડેસન , પણ દિલ્હી હાઈકોર્ટ ના ચુકાદાની વિરૂદ્ધમાં દાખલ થયેલમુખ્યત્વે ધાર્મિક અને ત .ેને સંલગ્ન સંસ્થાઓ ધ્વારા આ યાચિકાઓ કરવામાં આવેલ હતી જોકે ભારત સરકાર ધ્વારા હાઈકોર્ટના ચુકાદા સામે કોઈ યાચિકા કરવામાં આવેલ ન હતી માં રજૂઆત કરેલ કે હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં કોઈ તદ્દઉપરાંત સુપ્રીમકોર્ટ, જ ક્ષતિ નથી.માં ન્યાયાધીશો જી૨૦૧૨-માર્ચ,ફેબ્રુઆરી .એસમુખોપાધ્યાય સમક્ષ .જે.સંઘવી અને એસ. .આખરી દલીલો રજુ કરવામાં આવી હતી

,૨૦૧૩ડીસેમ્બર 11 ના દિવસે સુપ્રીમકોર્ટે ૩૭૭મી કલમને માન્ય રાખી દિલ્હી હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવાનો આદેશ આપ્યો જોકે સુપ્રીમકોર્ટે એનો તો સ્વીકાર કર્યો કેતે કોઈક વિશિષ્ટ લૈંગિકતાકે યૌન પ્રવૃતિને ગુનો માનતી નથીઆથી વ્યક્તિનું સમ .લૈંગિક હોવુંએ ગુનો નથીમી ૩૭૭. કલમએ કેટલીક યૌનપ્રવૃતિઓને ગુનો માને છે નહીકે લૈંગિકતાને.

<u>તૃત્તિયજાતિ વિષયક ચુકાદો</u>

<u>રાષ્ટ્રીય કાનુનીસેવા વિરૂદ્ધ ભારત સરકાર અને અન્ય /૪૦૦રીટ પીટીશન નં)૨૦૧૨ NALSA (</u>

---

૧૫ એપ્રિલ ૨૦૧૪ના રોજ ઉચ્ચત્તમ ન્યાયાલય ધ્વારા તૃત્તિયજાતિના બંધારણીય હક્કો અને સ્વતંત્રતા વિષયક પાથદર્શક ચુકાદો આપેલ તૃત્તિયજાતિમાં એવી વ્યક્તિઓનો પણ સમાવેશ થાય છે કે જેઓ પુરૂષ સ્ત્રી /

તરીકે જન્મે છેરાધાક્રીશનન અને.એસ.આ ચુકાદો ન્યાયાધીશો કે .પુરૂષ તરીકે ઓળખાવે છે/પરંતુ પોતાને સ્ત્રી . .સિક્રીની પેનલ ધ્વારા અપાયેલ.કે.એ

૨૦૧૨મા રાષ્ટ્રિય કાનુનીસહાય સેવાઓ ધ્વારા ઉચ્ચત્તમ ન્યાયાલયમાં કરવામાં આવેલ આ યાચિકામાં તૃત્તિયલિંગી અને ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓના સમાન હક્કો અને તૃત્તીયલિંગ ને ઓળખપત્રો ,આરક્ષણ , માં સમાવેશ કરવા (ણીકક્ષેત્રોતથા હોસ્પિટલ અને શૈક્ષ ,રેશનકાર્ડ ,ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ ,પાસપોર્ટ ,આઈડીકાર્ડ)) લક્ષ્મિનારાયણ ત્રિપાઠી.લોયર્સ કલેકટીવ ધ્વારા સુશ્રી .અંગે સ્પષ્ટતાઓ માંગવામાં આવેલ હતી જે વ્યંઢળ અથવા ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ માટે કામ કરે છેવતી યાચિકા દાખલ કરેલ જેમાં સ્વઓળખથી પોતાની ઈચ્છા (. .ર તરીકે ગણાવવા અંગે કાનુની પરવાનગી માંગવામાં આવી હતીટ્રાન્સજેન્ડ /પુરૂષ/અનુસાર સ્ત્રી

NALSAની મુખ્ય (રાષ્ટ્રીય કાનુની સેવા સત્તા મંડળ) દલીલ બે પ્રમુખ માનવ હક્કો સમાનતા અને સ્વતંત્રતા પર આધારિત હતી, ૨૧મી બંધારણીય કલમ નો ઉલ્લેખ કરી ન્યાયાલયે સ્પષ્ટ કરેલ કે વ્યક્તિની લૈંગિકતા જે તે વ્યક્તિએજ નક્કી કરવાની હોય છે આ ચુકાદાએ વ્યક્તિના પોતાના જાતિ નક્કી કરવાના હક્કને . ટ્રાન્સજેન્ ,સ્ત્રી ,પુરૂષ)ડરતદ્દઉપરાંત સંવિધાનની .ને માન્ય રાખ્યો હતો (સર્જીકલ સારવારથી પર /મેડીકલ ,)૧૯૧આપેલ કે વ્યક્તિના અંગત દેખાવ કે કલમ અનુસાર વ્યક્તિની વાણી સ્વાતંત્ર્ય હક હેઠળ ચુકાદો (વ ,) ૧૯વસ્ત્રો પર કોઈ પ્રતિબંધ ના હોવો જોઈએ જે કલમ ૨માં દર્શાવેલ પ્રતીબંધોના દાયરાની અંદ (૨ હોય .

બંધારણની ૧૪મી કલમ હેઠળ ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ માટે સ્વતંત૧૬અને ,૧૫,્રતા તથા રક્ષણની જોગવાઈ કરી હતી, તથા વ્યક્તિની લૈગિકતા આધારિત અન્યાયો અને ભેદભાવોને પ્રતિબંધિત ઠરાવ્યા હતા ૧૫ . મી કલમ હેઠળ આવતી જૈવિક જાતિ સ્ત્રી અને પુરૂષને વધુ વિશ૧૬અને ાળ કરી વ્યક્તિની માનસિક જાતિ અને લૈંગિક ઓળખાણનો પણ સમાવેશ કર્યો હતો .

કોર્ટે સ્પષ્ટપણે જણાવેલ કે કોઈપણ વ્યક્તિસાથે તેની લૈંગિક ઓળખના આધારે ભેદભાવ કરી શકાશે નહિ.

ભાગ ૭-

પ્રસાર માધ્મામોમાં પ્રચલિત માળખાઓ

સંશોધનો ધ્વારા એવું જણાવ્યું છે કે પ્રસાર માધ્યમો કેટલીક વિશિષ્ટ માળખાગત ધારણાઓ પ્રતિ ઝુકેલા હોય છે જે અનુસાર .LGBT ને કેવી રીતે માધ્યમોમાં રજુ કરવા તે નક્કી થાય છેદર્ભે તંત્રીઓએ ધ્યાનમાં આ સં . .રાખવા જેવી બાબતોને નીચેના ટેબલમાં દર્શાવવા માં આવી છે

<u>ટેબલ ૨-</u>

માળખું	દલીલ	ટીપ્પણી
૧ સમલૈંગિકતા ભારતીય સંસ્કૃતિ ની વિરુદ્ધ છે.	સમલૈંગિકતા પાશ્ચાત્ય અસરની દેણ છે. માટે ભારતીય સંસ્કૃતિ અને બધા ધર્મની વિરુદ્ધ છે.	નકારાત્મક
૨. સમલૈંગિકતા અકુદરતી છે.	બે સમલિંગી પુરૂષો/સ્ત્રીઓ કેવી રીતે સંભોગ કરી શકે? સંભોગ તેના કુદરતી સ્થાનથી અન્ય જગ્યાએ કરવામાં આવે છે, જો આનાથી પ્રજોત્પતિના થતી હોય તો તેની શી જરૂર છે.?	નકારાત્મક
૩.સમલૈંગિકતા ને કારણે HIV/AIDS ફેલાય છે.	સમલૈંગિક વ્યક્તિઓ તેમની વધુ પડતી કામેચ્છાઓને કારણે HIV/AIDS ફેલાવે છે.	નકારાત્મક
૪.સમલૈંગિકતા ને કારણે સામાજિક માળખામાં વિસંવાદ પેદા થાય છે.	સમલૈંગિકતા યુવા માનસ પર વધુ અસર કરે છે જેને કારણે સમાજને નુકશાનકર્તા છે.	નકારાત્મક
૫. વૈજ્ઞાનિક અભિગમ	૧૯૭૩ થી DSM માર્ગદર્શિકામાં સમલૈંગિકતા ને માનસિકરોગ ગણવું રદબાતલ કરાયેલ છે.	હકારાત્મક
૬. અધિકારો લક્ષી અભિગમ	વ્યક્તિની લૈંગિકતા થી પર દરેક વ્યક્તિ સમાન હક્કોનો હકદાર છે. LGBT વ્યક્તિઓ પણ ભારતીય સંવિધાનમાં દર્શાવેલ અધિકારોના પુરા હકદાર છે.	હકારાત્મક
૭. સ્વીકૃતિ અનુલક્ષીને	વ્યક્તિઓના સંબંધો, વ્યક્ત થવા અંગે અને લૈંગિકતા વિષયક ઘટનાઓ.	હકારાત્મક
૮. ઐતિહાસિક	સમલૈંગિકતા વિષે ભારતીય અને અન્ય સંસ્કૃતિઓમાં પુરાણો ના જમાનાઓથી ઉલ્લેખ કરાયેલ છે.	હકારાત્મક
૯.હિજડાઓ એટલે સામાજિક દુષણ	વ્યંઢળો લોકો પાસેથી પૈસા ઉઘરાવે છે.	નિરપેક્ષ
૧૦. LGBT અને ગુનાખોરી	LGBT વ્યક્તિઓ સામે નોંધાયેલ ગુનાઓ.	તટસ્થ

RESOURCES

Contact details of Pehchan Sub Recipient

Sr. No.	Name of Sub Recipient	Member Organization	City	State	Email	Telephone No.
1	India HIV/AIDS Alliance	India HIV/AIDS Alliance – Andhra Pradesh, SarovarCenter, 5-9-22 Secretariat Road, Hyderabad 500 063.	Hyderabad	Andhra Pradesh	NA	040-6678-1161; 6668-6261
2	The Humsafar Trust	The Humsafar Trust, 3rd Floor, Manthan Plaza, Nehru Road, Vakola, Mumbai -400055	Mumbai	Maharashtra	NA	022 2667 3800
			Goa	Goa	NA	
		63, Mansingpura Tonk Road Jaipur	Jaipur	Rajasthan	NA	NA
		STU Address-“C/o Kantilal Patel, 1, Mukhivas, Plot number - 196, House number - 198, Ground Floor, Opposite New Civil Hospital, Jagangirpura, sarwa, Ahmedabad – 80016.	Ahmedabad	Gujarat	NA	9426323866
		A 16, Kamala Nagar, Behind Bank of Varoda, Kotra, Ultanabad, Bhopal - 462 003	Bhopal	Madhya Pradesh	NA	9993951040
3	Sangama	Sangama, 82/A, Anugraha, IInd Cross, IInd Main, RMV IInd Stage, Aswathanagar, Bangalore - 94.	Bangalore	Karnataka	NA	NA
		Sangama, No. 16B, First Floor, Ureka Towers, OppRanichennamma	Hubli	Karnataka	NA	NA

		Circle, Hubli - 580029.				
		Sangama, Door No.50/1899, Major Road, Vyttila. Chochin, Kerela 682019.	Cochin	Kerala	NA	NA
4	Pehchan North Region Office (PNRO)	6 Community center, zamrudpur, kailash colony extension, New Delhi 110048	New Delhi	New Delhi	NA	NA
		75, back side , Sant Nagar, New Delhi 110065	New Delhi	New Delhi	NA	NA
		1/1031, Vishal khand 1, GomtinagarLucknow – 226001	Lucknow	Uttar Pradesh	NA	NA
		23 new patliputra colony cruch road, RD 1, Patna Bihar -800013	Patna	Bihar	NA	NA
		Sadguru traders, gagan chock, Rajpura – Punjab	Rajpura	Punjab	NA	NA
5	SAATHI	229,Kalitala Main Road,Purbachal (North) Kolkata-700078,W.B	Kolkatta	West Bengal	NA	NA
		SAATHII, Ranchi Office D 27, Ashok Vihar Ranchi, Jharkhand, PIN-834 002	Ranchi	Jharkhand	NA	09693999663, 09708071438
		SAATHII, Bhubaneswar Office Plot No. N3/301, IRC Village, Nayapalli Bhubaneswar 751 015, Orissa, India	Bhubaneshwar	Orissa	NA	(+91) 0674-2552845

		SAATHII, Imphal Office 4th Floor, Rajabari Road Near Singh Arts & Publicity New Checkon, Imphal East 795 002 Manipur, India	Imphal	Manipur	NA	09089644073
6	SIAAP	8/11 Jeevananthan Street, Labshibavan, Thiruvanmayuv,Chennai -600041	Thiruvanmayuv	Chennai	NA	NA

Web site links

www.humsafar.org
www.projectbolo.org
www.gaysifamily.org
www.orinam.net
www.Queer-ink.com
www.glaad.org
www.infosem.org
http://samapathiktrust.wordpress.com/

About KASHISH Mumbai International Queer Film Festival

Voted as one of the Top 5 LGBT Film Festivals in the World, the annual KASHISH Mumbai International Queer Film Festival is South Asia's biggest queer film festival and the only LGBT film festival in India to be held in a mainstream theatre. The fifth edition of the film festival was held in May 2014 at Liberty Cinema and Alliance Francaise de Bombay. The film fest hands out cash prizes worth Rs.85,000 sponsored by AnupamKher's Actor Prepares, WadiaMovietone and Wendell Rodricks.

Besides the annual five-day film festival, KASHISH organizes events through the year – **Best of KASHISH**: film screenings in India and abroad, **KASHISH Forward**: India's first travelling queer campus film festival in educational institutions across India and **KASHISH Rendezvous**: screening of films and talks on equal rights and diversity at the work place at corporate houses.

KASHISH believes that films and art are a powerful medium to bring about social change. KASHISH uses its reach and spread, as one of Mumbai's important film festivals, to rally public opinion towards equality and dignity for gay, lesbian, bisexual and transgender persons. KASHISH is committed to bringing the best of international and Indian queer cinema to Mumbai. It, also, provides a platform for Indian filmmakers who make films on queer themes, taking these films to other parts of India and across the world.
Festival Website: http://www.mumbaiqueerfest.com/ |
Facebook: http://www.facebook.com/Kashish.MIQFF | Twitter: http://twitter.com/KashishMIQFF
YouTube: http://www.youtube.com/user/KASHISHfilmfest

DVDs

KASHISH Shorts is a compilation DVD released every year by KASHISH, with a specially curated collection of Indian and South Asian Queer Short films that have won awards, critically acclaimed or been popular at KASHISH.

KASHISH has released 4 DVDs KASHISH Shorts 2010, KASHISH Shorts 2011, KASHISH Shorts 2012, KASHISH Shorts 2013
They can be bought at http://queer-ink.com/
They can be bought internationally at http://astore.amazon.com/
indianqueershorts-20

BOOKS/MAGAZINES AND DVDS AVAILABLE ON GENDER SEXUALITIY AND SEXUAL MINORITIES (Available atwww.Queer-ink.com)

Sr. No.	Title	Author/Editor	Publisher	Year Published
1	A Chughtai Collection	IsmatChughtai	Women Unlimited	2010
2	About Me: ApniKhabar	P.B. Sharma 'Ugra'/Translated by Ruth	Penguin India	2007
3	Autobiography of a Sex Worker	NaliniJameela	Westland	2008
4	Because I have a Voice: Queer Politics in India	A. Narrain& G. Bhan	Yoda Press	2007
5	BhupenKhakhar	G. Devy, N. Mehta & B. Srinivasan	Katha	2001
6	Blue: The Tranquebar Book of Erotic Stories from Sri Lanka	Hussein Ameena	Tranquebar	2011
7	Bombay Dost 2009	Ashok Row Kavi	Humsafar Trust	2009
8	Bombay Dost 2011	Ashok Row Kavi	Humsafar Trust	2011
9	Bombay Dost 2013	Ashok Row Kavi	Humsafar Trust	2013
10	Cinnamon Gardens	ShyamSelvadurai	Penguin India	1998
11	Close, Too Close: The Tranquebar Book of Queer Erotica	Meenu and Shruti	Tranquebar	2012
12	Cobalt Blue	Author Sachin Kundalkar/ Translated by Jerry Pinto	Penguin Books India	2013
13	Electric Feather	Ruchir Joshi - Ed	Tranquebar	2009
14	Erotic Literature of Ancient India	Sandhya Mulchandani	Roli Books	2007
15	Eunuch Park	Palash K. Mehrotra	Penguin India	2010
16	Gandhi's Tiger and Sita's Smile	Ruth Vanita	Yoda Press	2008
17	Gay Bombay	ParmeshShahni	SAGE	2000
18	Gender, Sex and the City	Ruth Vanita	Orient Black Swan	2012

19	Hostel Room 131	R. Raj Rao	Penguin India	2010
20	Indradhanu - H	BindumadhavKhire	Self-published	2009
21	Indradhanu - M	BindumadhavKhire	Self-published	2008
22	Jamali- Kamali: A Tale of Passion in Mughal India	Karen Chase	Mapin Lit	2011
23	Jaya	DevduttPattanaik	Penguin India	2010
24	Kari	AmrutaPatil	HarperCollins India	2008
25	Law, Like, Love: Queer Perspectives on Law	Arvind Narrain&Alok Gupta (Ed.)	Yoda Press	2011
26	Love's Rite: Same-Sex Marriage in India and the West	Ruth Vanita	Penguin India	2005
27	Made in India: Decolonizing Queer Sexualities, Trans/national Projects	SuparnaBhaskaran	Palgrave Macmillan/St Martins Press	2004
28	ManaviLaingikataekPrathamikOlakh	BindumadhavKhire	Sampathik Trust	2011
29	My Brother…Nikhil	Onir	Yoda Press	2011
30	My Magical Palace	Kunal Mukherjee	Harper Collins	2012
31	My Own County	Abraham Veghese	Vintage	1995
32	New Life: Selected Stories	Viyai D. Detha	Penguin India	2008
33	Our Bodies Our Selves	Boston Womens Health Collective	Women Unlimited	2005
34	Our Lives Our Words	A. Revathi	Yoda Press	2011
35	Out! Stories from New Queer India	MinalHajratwala	Queer Ink	2012
36	Partner - Hindi	BindumadhavKhire	Self-pub.	2010
37	Partner - Marathi	BindumadhavKhire	Self-published	2008
38	Past Continuous	Neel Mukherjee	Picador India	2008
39	Perfectly Untraditional	Sweta Srivastava Vikram	Niyogi Books	2011
40	Pink Sheep	Mahesh Natarajan	Gyaana Books	2010

41	Quarantine	Rahul Mehta	Random India	2010
42	Same-Sex Love in India : A Literary History	Ruth Vanita&SaleemKidwai -Ed	Penguin India	2000
43	Sex and Power: Defining History, Shaping Societies	Rita Banerji	Penguin India	2008
44	Six Meters Of Pavement	Farzana Doctor	Rupa	2011
45	Slither: Carnal Prose	Urmilla Deshpande	Tranquebar	2011
46	Stealing Nasreen	Farzana Doctor	Rupa	2007
47	Sycorax: New Fables and Poems	SunitiNamjoshi	Penguin India	2005
48	The Dead Camel & other Stories	Parvati Sharma	Zubaan	2010
49	The Man Who Would be Queen	Hoshang Merchant (Ed.)	Penguin	2011
50	The Phobic and the Erotic	Bose & Bhattacharyya	Seagull Books	2007
51	The Pregnant King	DevduttPattanaik	Penguin India	2008
52	The Truth About Me	A. Revathi	Penguin India	2010
53	Translating Desire	Brinda Bose (Ed.)	Katha	2002
54	Travails of Entrapment	Himadri Roy	Leadstart Publishing	2012
55	Whistling in the Dark	R. R. Rao & D. Sarma (Ed)	SAGE	2007
56	Wish You Were Here: Memories of a Gay Life	Sunil Gupta	Yoda Press	2005
57	With Respect to Sex: Negotiating Hijra Identity in South India	Gayatri Reddy	Yoda Press	2006
58	Yaraana 2010	Hoshang Merchant (Ed.)	Penguin India	1999
59	You Are Not Alone	ArunMirchandani	Leadstart Corp	2010

MAGAZINES

Sr. No.	Title	Author/Editor	Pub. Date	Publisher
1	Agenda	Hutokshi Doctor, John Samuel (Editors)	2007	CCDS
2	Bombay Dost	Ashok Rao Kavi/VikramPhukan	2009	HST
3	Gaysizine	Anuja Parikh / SakshiJuneja	2011	Gaysi Family
4	Queer Chronicle	Keith Athaide –Dsilva	2009	Queer Chronicle
5	Pink Pages	UdayanDhar	2009	Pink Pages
6	Chasing Numbers Betraying People	Not mentioned	2011	Aneka
7	Defending Human Rights	OishikSicar, Debolina Dutta &SnehaGole	2007	CCDS
8	Exploring Queer Identity	AmeyKolhe/Imran Ali Khan	2010	CCDS
9	Forbes	Digital 18 Media Ltd	2011	Digital 18 Media Ltd
10	FUN 2011	Prince Gohil	2011	Prince Gohil
11	Human Rights Violations In The Transgender Community	PUCL, Karnataka	2005	
12	Policing Morality in Channapatna	PUCL, Karnataka		PUCL, Karnataka
13	Positive Spaces	MonidipaMondal (Ed)		Open Space
14	Sahodaran Calendar 2011	Sunil C. Menon	2011	Sahodaran
15	Sahodaran Calendar 2012	Sunil C. Menon	2012	Sahodaran
16	Sanghamitra	NithinManayath	2008	Good As You
17	Swikriti 2nd Bookfair Edition	R. Chakrabarty& N. Nag (Ed)	2005	Dumdum Swikriti Soc.
18	Swikriti 3rd Bookfair Edition	R. Chakrabarty (Ed)	2006	Dumdum Swikriti Soc.
19	Swikriti 5th Bookfair Edition	Suryadipto Nag (Ed)	2008	Dumdum Swikriti Soc.
20	Swikriti 6th Bookfair Edition	Suryadipto Nag (Ed)	2009	Dumdum Swikriti Soc.

21	Swikriti 7th Bookfair Edition	S. Nag & R. Ghosh	2010	Dumdum Swikriti Soc.
22	Time Out Bengaluru (Feb 17 - March 1, 2012)	Jaideep V.G	2012	Paprika Media
23	Time Out Bengaluru (Feb 19 - March 4, 2012)	Jaideep V.G	2012	Paprika Media
24	Time out Mumbai mar 16-29 2012	VaishnaviChandreshekhar	2012	Paprika Media
25	Trade Union Protections for Sex Workers	KSWU	2009	KSWU
26	Trikone Summer 2011	Ali (Ed)	2011	SatyajitPande
27	Trikone Winter 2010	Ali (Ed)	2010	SatyajitPande

DVDs

Sr. No.	Title	Director	Producer	Language
1	68 Pages	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	Hindi
2	Colors Black	Mamta Murthy	Majilis	English
3	Diaries of Transformation	Anirban Ghosh	Anirban Ghosh	Bangla with English subtitles
4	Gender Trouble	Roz Mortimer	Wonderdog Productions	Hindi/English
5	GulabiAaina	Sridhar Rangayan	Sridhar Rangayan/ Sagar Gupta	Hindi
6	Happy Hookers	Ashish Sawmy	Box Office Productions	English
7	I Am: When Being Onself Is Not Enough	Sonali Gulati	Sonali Gulati	English and Hindi
8	Manjuben Truck Driver	ShernaDastur	Sehjo Singh	Hindi
9	MilindSoman Made Me Gay	Harjant Gill	Tilotama Productions	
10	Our Family	Anjali Monteiro	TISS	Tamil with English Subtitles
11	P(l)ain Truth	IlppoPohjola	Crystal Eye Ltd	
12	Project Bolo - 3 Short Films	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	Hindi/English
13	Project Bolo - Aditya &Pramesh full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English

14	Project Bolo - Aditya, Hoshang, Pramesh& Raj Short	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
15	Project Bolo - Ashok &Shivnandan Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
16	Project Bolo - Ashok, Bindu, Manav Short	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
17	Project Bolo - Betu&Geeta Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
18	Project Bolo - Betu, Geeta, Giti& Ruth Short	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
19	Project Bolo - Bindumadahv&Manav Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
20	Project Bolo - Dalip&Giti Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
21	Project Bolo - Dalip, Saleem& Shiv Small	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
22	Project Bolo - Gauri&Lachi Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
23	Project Bolo - Gauri, Lachi, Laxmi&Nisha Short	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
24	Project Bolo - Hoshang& Raj Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
25	Project Bolo - Jehangir& Sunil Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
26	Project Bolo - Jehangir& Sunil Short	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
27	Project Bolo - Laxmi&Nisha Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
29	Project Bolo - Saleem& Ruth Full	Sridhar Rangayan	The Humsafar Trust	English
30	Scribbles on Akka	Madhusree Dutta	Majilis	English
31	Sundari: An Actor Prepares	Madhusree Dutta	Majilis	English

INFOSEM Registered Organization List

Andhra Pradesh

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Mythri Yuvajana Sangam	Madanapalli	jayanna_rrs@yahoo.co.in / rrsmpl@gmail.com	099667-99110 / 094407-99095 / 098858-70972
Suraksha Society	Hyderabad	surakshasociety@yahoo.com / kris_naidu@rediffmail.com	040-27614015 / 09346764898
Saathi	Vijayawada	yatin01in@yahoo.com	9848110004
Samaikya Society	Secunderabad	ssamaikyaasociety@yahoo.com	9848180850, 9866717734
Subhodaya Society	Secunderabad	subhodayasociety@yahoo.com	9963634200
Surakshaa Saujam	Kurnool	surakshaasaujam.kurnool@gmail.com	9703030470
Subhodhyam welfare	Nellor	Subhodayam.nellore@gmail.com	9848767509
Pavitra Maitri Sangam	Kadapa	PavitraMaitriSangam.kadapa@gmail.com	8563274499
Sneham cbo	Anantpur	snehamcboatp@gmail.com	8554238557
Mordern Awarness Society	Warangal	mas.warangal@gmail.com	9247025290
Vijayareke Welfare Association	Vijayanagaram	vrwa2008@gmail.com	8922251567
CBO Sneha Godavari Society	Godavari	snehagodavari@gmail.com	9959775184

Assam

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Northern Black Rose Society	Siliguri	northernblackrose2010@gmail.com aalokol@yahoo.co.in	9477439507 9126207148
Bhorakha	Guwahati	jahirali47@yahoo.com	9854474688

Bihar

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Sammaan	Mujjafarpur	sammaanbihar@yahoo.com	9801434831
Progressive Actual work for all Needy (PAWAN)	Rohtas	pehchan.pawan@gmail.com	9631149283
Sangharsh Foundation	Jehanabad	pehchan.sangharsh@gmail.com	9934632446
Bihari Sakha	Aurangabad	biharisakha@gmail.com	8409905070
Dostanasafar Foundation	Bhobuo	dostanasafar@gmail.com	9386449169

Delhi

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Sangini India	Delhi	sangini97@hotmail.com /	9810671603
Naz Foundation	Delhi	gopalan.anjali@gmail.com, naz@nazindia.org, anjaligopalan@rediffmail.com	9910308374
Adhikaar	Delhi	msmtaskforce@gmail.com	093111-70181
Kinnar Bharti	Delhi	kinnarbharti@gmail.com / pahal_foundation@yahoo.com	099901-37125/ 099100-26990
India HIV/AIDS Alliance	Delhi	smehta@allianceindia.org	098188-09050 / 011-41633081
Mitr Trust (MSM CBO)	Delhi	mitr.cbo@gmail.com / roopeshchettri@gmail.com	011-65107911 / 099106-16910
Sakhi Foundation	Delhi	pehchan.sakhifoundation@gmail.com	9311424244
SMART	Delhi	psmartdelhi@gmail.com psmartdelhi@yahoo.com	9910424712
Parivartan	New Delhi	parivartandelhi@gmail.com	9999695854
Buniyad Foundation	Delhi	pehchan.buniyad1@gmail.com	8800137086

Goa			
Member Organisation	**City**	**Email**	**Telephone No.**
The Humsaath Trust Goa	Vasco	humsaathgoa@gmail.com / deephumsaath@rediffmail.com	0832-2500144 / 098239-50669
Rishta	Calangute	rishta_vcare@yahoo.co.in / rishta_vcare@hotmail.com	0832-2275843 / 98221-75248
DARPAN GOA	Vasco	darpangoa@yahoo.in	0832-2511625 / 2514902 / 098235-78469
Zindagi Goa	Vasco	goazindagi@gmail.com	9823754869

Gujarat			
Member Organisation	**City**	**Email**	**Telephone No.**
Lakshya Trust	Surat	lakshyatrustsurat@yahoo.com	026-2421539 / 026-6560163
Garima	Surat	lakshyatrustsurat@yahoo.com / salimagvan@yahoo.com/ garimafoundation@yahoo.com	0261-6560163 / 098981-28260
Dhyeya Foundation	Baroda	lakshya_121@rediffmail.com	0265-2461340 / 0265-6555561
Vikalp Parma	Vadodara	vikalpwomensgroups@gmail.com vikalpgroup@gmail.com	9687325211 0265-2352589
Shakya Foundation	Gandhinagar	shakyafoundation@gmail.com	9904150010
Swavlambi Chawal Mandal	Ahmedabad	swavlambi.cbo@gmail.com	079-22163438
Foram Foundation	Baroda	foramfoundation@yahoo.com	9904528867
Saath Sangathan	Choteudapur	saathsangathan@yahoo.in	9979148688

Haryana

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Pahal Foundation	Faridabad	pahal_foundation@yahoo.com / yashwinder_80@yahoo.com	0129-4132076 / 098180-95307

Karnataka

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Sangama	Bangalore	sangama@sangama.org / advocacysangama@gmail.com	080-23438840 / 080-23438843
Swabhava Trust	Bangalore	swabhava_trust@hotmail.com, vinu228@yahoo.com	080-22230959 / 98441-81294
Karnataka Sexual Minorities Forum	Bangalore	ksmforum@gmail.com	95351-44614 / 99163-86534
Aneka	Bangalore	shubha.chacko@gmail.com / shubhachacko@yahoo.co.uk	092434-46105 / 096322-23460
Samara	Bangalore	samaraban@gmail.com	080-22113795
Sadhane	Bangalore	sadhanekarnataka@gmail.com	080-7272752 / 099861-36893
LesBit	Bangalore	lesbit.lbwp@gmail.com	099450-90301 / 099016-82151
Payana	Bangalore	payana2009@gmail.com / payanalist@gmail.com	09611144901 / 09972736749
Saamarthya	Hubli	samarthya.org.dharwad@gmail.com, mushtaq7869@gmail.com	9845474763
Srusti Sankula arogya mathu Samajaseva Samsthe	Gadag	srustisankula@gmail.com	9740564973
Sneha Sinchana	Mysore	snehasinchana.mys@gmail.com	9008219373

Madhya Pradesh

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Mitra Shringar Samiti Bhopal	Bhopal	shringarmsm@gmail.com	98272-90265
Chhatisgarh Mitwa	Raipur	cgmss11@gmail.com yashmin.kinnar786@orkut.com	09009448443 7869895010
Badlaav Samiti	Indore	badlaav.samiti@gmail.com, abhishek.badlaav2011@gmail.com	9977792945
Mitra Talash Seva Kalyan Samiti	Raisen	mitratalashsamiti@gmail.com	7482222270

Maharashtra

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Dai Welfare Society	Mumbai	daiwelfaresociety@rediffmail.com / ranu429@yahoo.com	022-25482129 / 98921-27429
Astitva Trust	Mumbai	astitvasm@gmail.com / laxmirakasha@yahoo.co.in	+91 7738081002 / 9594985000
Humsafar Trust	Mumbai	vivek.hst@gmail.com	98211-52980
Sarathi Trust	Nagpur	sarathitrust_2005@yahoo.co.in / anand.chandrani@gmail.com	0712-2560376 / 93256-32795
Sakhi Char Chawghi Trust	Mumbai	sgaurisawant@gmail.com	022-28801465 / 98332-43117
Samapathik Trust	Pune	samapathik@hotmail.com/ khirebindu@hotmail.com	020-64179112 / 9763640480/ 9730360168
Mooknayak Sanstha	Mumbai	mooknayak_sangli@yahoo.co.in	0233-2531062 / 99609-32902
Kinnar Kastoori	Mumbai	kinnar.kastoori@gmail.com	098195-03389
Aarambh	Thane	patil.hstmumbai@gmail.com	098674-88042

Sanjeevani	Mumbai	sanjeevani.mumbai@gmail.com	032-449475/ 09172091416
Kinnar Asmita	Mumbai	kinnar.asmita@gmail.com / nitinkene@gmail.com	9167947771
Gaurav Trust	Mumbai	hstgaurav@gmail.com / kumarshetty3110@gmail.com	098203-37468
Ekta Foundation	Mumbai	ektafoundation@rediffmail.com / abibharati@rediffmail.com	022-25966161 / 098676-46323
Humsaaya Welfare Samtha	Mumbai	humsaaya.surksha@gmail.com	022-65239780 / 26785455
Sexual health welfare AIDS Sanstha	Thane	shwas_org@yahoo.in	022-65238084 / 093245-27161
Triveni Samaj Vikas Kendra	Mumbai	triveni@yahoo.com / triveni_tgaastha@yahoo.com	022-28885597 / 098921-59779
Darpan Foundation	Mumbai	darpanfoundation666@gmail.com / amma.sharmila@yahoo.com	23080201 / 093246-01581
Maitry HIV/AIDS Sanghatan	Kolhapur	mr.ajitmane@rediffmail.com	099210-63504 / 099214-55606
Jankalyan Gramin	Latur	hanand01@yahoo.com / sahyog_mukta@yahoo.com	097632-43451 / 099700-30215
Aarju Foundation	Mumbai	aarjufoundation2010@gmail.com	09820173011 / 09769611966
Ashirwad Sanstha	Pune	panna.aashrivad@gmail.com / mahadevtouti@ymail.com	09890102862/ 09881066906
Humsafar Trust	Mumbai	smurgi@gmail.com	8879230656
Samaanta Foundation	Mumbai	samaanta.foundation@gmail.com	9820514314 9930181870
Hamrahi Trust	Navi Mumbai	hamrahitrust@gmail.com	9322897840
Rahi Foundation	Dhule	rahifoundation01@gmail.com	9673891006
Sambodhan Trust	Chandrapur	sambodhan@gmail.com	8605137945
Bharari Welfare Society	Nanded	bhararisociety@yahoo.in	9766057327
Sayam Trust	Aurangabad	kharat_ambadas@ymail.com	8956322077

Manmilan Bahudeshya Samajik Sanstha	Nasik	cbo.manmilan@gmail.com	9960621989
Dostana Sangh	Solapur	dostana696@gmail.com	0217-2651299
Samarpan Trust	Amravati	samarpantrust4lgbti@gmail.com	9004720382
Mitra Talash Seva Kalyan Samiti	Raisen	mitratalashsamiti@gmail.com	7482222270
Janjagruti Trust	Sindhudurga	janjagruthi@gmail.com	7588921627
Prarambh Foundation society	Mumbai	prarambhf@gmail.com	9930019749
Jagruti Trust	Jalgoan	----	9673362368
Suraksha Trust	Ratnagiri	hamrahitrust@gmail.com	9004651438
Jugnu Trust	Thane	jugunutrustthane@gmail.com	9175793677
Saheli Trust	Thane	sahelitrust2001@gmail.com	9769208732
Aashiyana Foundation	Thane	aashiyanafoundation.thane@gmail.com	9004315805
Praarambh Trust	Nagpur	praarambhtrust@gmail.com	9970858996
The light of Asia	Parbhani	mandeashok@rediffmail.com	9822433095

Manipur

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
AASHA	Imphal	aashaimphal@gmail.com, sam_sam6396@yahoo.com	98566-86085 / 98629-66857
Maruploi Foundation	Manipur	maruploi_Foundation@yahoo.co.in	9856119092

Orissa

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Santi Seva	Orissa	santiseva@yahoo.com,amitava_kolkata@yahoo.co.in	94387-87724 / 99031-43305
Sakha	Bhubaneswar	sakha.orissa@gmail.com / subhammishra123@gmail.com	094386-32408 / 094383-42493
Sakhi	Bramha Pur	meerasakha123@gmail.com sakhiganjam.sakhaodisha@gmail.com	9938971823 9438632408
Odisha TG / Hijra Welfare Trust	Bhubaneshwar	odishatghijrawelfare@gmail.com	9853769590
Ekta	Koraput	jagruti.pehchan@gmail.com	-
Universal Service Organisation	Rayagada	usorayagada@gmail.com	9437033349
Bhawanis	Kalahandi	bh231951@gmail.com	9938396343, 8908069693
MITO	Mayurbhanj	meetombj@gmail.com	9438461026
Laxmi narayan MSM CBO	Balangir	lakshminarayancbo@rediffmail.com	6652234574

Pondicherry

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
SCOHD Society	Pondichery	sahodaran_pondy@sify.com /sahodaranpondi@gmail.com	0413-2222469 / 2221696 / 0413-4210271

Punjab

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Himayat Foundation	Ludiana	pehchan.himayat@gmail.com	9417056748
Shaan Jalandhar	jalandhar	shaan.pehchan@gmail.com	9876555095

Welcome Foundation	Nawashar	welcomepehchan@gmail.com	9876731048
Kashish Foundation	Patiala	pehchan.kashish@gmail.com	9876868406
Navjeevan Foundation	Gurudaspur	pehchan.navjeevan786@gmail.com	9646297640
Mansa Foundation	Firozpur	pehchan.mansa@gmail.com	9569507797

Rajasthan

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Nai Bhor Sanstha	Jaipur	naibhor@indiatimes.com, nahid_mohd2000@yahoo.co.in	98929291377

Tamil Nadu

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Social Welfare For Men	Chennai	sekar_swam@rediffmail.com / swamchennai@gmail.com	098404-37656
Sahodaran Trust	Chennai	sahodaranchennai@gmail.com / smenonc@gmail.com	044-65277810 / 04423740486 / 94449-66000
Snegyitham	Tiruchiraalli	snegyitham@yahoo.com / snegyitham@gmail.com	099445-48999 / 99947-74734
Lotus Intergrated AIDS Awareness Sangam	Kumbakonam	lotus_sangam@yahoo.co.in / muthukumar.news@gmail.com	098943-86934
Passam Social Welfare Organization	Cuddular	scohdsociety@gmail.com	9894455200
SIAAP	Chennai	admin.siaap@gmail.com, indu@siaapindia.org, indumathi.ravishankar@gmail.com	044-24522285/ 2452330
Kith & Kins Social Welfare Organisation	Nagapattinam	kithandkinscbo@yahoo.co.in / paul_jeeva@rediffmail.com	099655-48871 / 099655-48872

Kunthavai Nachiyar AIDS Thaduppu Sangam	Thanjavur	kunthavaisangamindia@gmail.com	099948-87739 / 04362-294635
Minnal AIDS Thadupu Sangam	Kadaloor	minnalsangamindia@gmail.com	097882-58809 / 099947-13320
Neithel AIDS Control Sangam	Tuticonn	neithelsangam@gmail.com	099942-26649 / 099446-73120
Arthamadhees	Tirichankodi	arthanarisangamindia@gmail.com	090256-74317 / 099425-12959
Sumangali AIDS Vizhippunarvv Sangam	Rasipuram	sumangalisangamindia@gmail.com / thiruppathi1@gmail.com	099949-46984 / 99425-12237
Krishnagiri AIDS Vizhippunarvn Sangam	Krishnagiri	krishnagirisangamindia@gmail.com	098946-64925 / 093607-92079
Saravana poigai AIDS Thadapv Sangam	Paloni	saravanapoigaisangamindia@gmail.com	099654-45747 / 092453-82727
Vadamalar AIDS Thaduppu Sangam	Salem	vadamalarsangamindia@gmail.com	094421-43256 / 094428-47794
Challenge AIDS Thaduppu	-	savaalkuttuamaippu@gmail.com / palanivel_bahu@yahoo.co.in	099942-26649
Kumari AIDS Thaduppa	Kanya Kumari	katscbo@gmail.com / britto_ashraf@yahoo.co.uk/ kats_cbo@yahoo.co.in	097869-19193 / 097877-67709 / 097877-67712
Sahodari Foundation	Chennai	aurokaki@gmail.com / reachkalki@gmail.com	098847-00409
Transgender Rights Association	Chennai	trajeeva@gmail.com/ jeevashabi@yahoo.com	098845-87007
CARE Community Association for Relief and Empowerment	Dindigul	thenicare@yahoo.co.in , info.zenith@y.mail	9842346723, 0451-2422021

Udayam Social Welfare Organisation	Pudukottai	udayam.chos@yahoo.co.in	9786602949, 043622-261790
Health Organisation for males to empowerment	Thiruvanamalai	shivaa.tn@gmail.com, home.tvmalai@gmail.com	09790990622, 9840699776
Nirangal	Chennai	nirangal.india@gmail.com	9840699776
Peacock Foundation Social Welfare Organisation	Chennai	peacockjs12@gmail.com	9994848729
Positive Aravani	Vellore	positivetg@yahoo.com	4162915265
Thozhi	Chennai	thozhiindia@gmail.com	9941262992
Vanavil Foundation	Chennai	vanaviltg@gmail.com	9789023157

Uttar Pradesh

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
Maan	Lucknow	arif@i_nfi.co.in,info@infi.co.in, info@i-nfi.co.in	522-2205269/522-2205269/9415206969
Bharosa Trust	Lucknow	imraan@bharosatrust.co.in / board@bharosatrust.co.in	0522-2208689 / 098397-24719
Ibteda-e-anees	Lucknow	commitment@ibteda-e-anees.org / help@ibteda-e-anees.org	0522-2209027 / 094151-16969
Hamdam Foundation	Hardoi	hamdamfoundation@gmail.com / fahim.rahul@gmail.com	9935298944
Naya savera Trust	Firozabad	pehchan.nayasavera@gmail.com	9368751933
Ekta Seva Sanstha	Kushinagar	ektasevasansthan1404@gmail.com	9918092113
Ujala Samaj Sevi Sanstha	Lalitpur	pehchan.ujala@gmail.com	05176-276344

Rhythm Foundation	Barabanki	pehchan.rhythm@gmail.com	9793330597
Jagriti Foundation	Mathura	jagritipehchan@gmail.com	9458478777
Basera Samajik Sansthan	Noida	basera.pehchan@gmail.com	9810724880
Asha Trust	Varanasi	pehchanashatrust@gmail.com	9936891440
Rose Foundation	Farukkhabad	pehchan.rose@gmail.com	9027631784
Sankalp Trust	Kanpur	pehchan.sankalptrust@gmail.com	8808537979
Hum Khayal Trust	Jaunpor	pehchan.humkhayaltrust@gmail.com	05452-689797
Saathi Seva Sansthan	Meerut	pehchan.sathi@gmail.com	8954584077

West Bengal

Member Organisation	City	Email	Telephone No.
AMITIE Trust	Belurmath	amitie.trust@yahoo.com	7278571173
Dum Dum Swikriti Society	Kolkata	swikriti_03@yahoo.co.in,swikriti 2003@hotmail.com	94330-09190 / 98317-43608/ 94333-22535
SAATHI	Kolkata	saathii@yahoo.com, pawan30@yahoo.com	0332-4844835 / 098312-88023.
Kolkata Rishta	Kolkata	kolkatarista@yahoo.co.in / rosesangiri@yahoo.co.in	93392-19696 / 93398-21138
People Like Us (Plus)	Kolkata	admin@pluskolkata.org / plus@india.com / agniva@pluskolkata.org / pluskolkata@gmail.com	033-24029305 / 098305-10527
Burdwan Swapnil	Burdwan	swapnilburdwan@gmail.com	9332234865\ 7699626824
Astitva Dakshin	Joynagar	astitvadakshin@yahoo.co.in /	098361-85589 /

		megherdeb@yahoo.co.in	098308-37440
Koshish	Kolkata	koshishsanjay@rediffmail.com / koshishsanjay@yahoo.co.in / jas_san2000@yahoo.co.in	098300-23153 / 098317-71764
Madhya Banglar Sangram	Murshidabad	sangram_06@hotmail.com / swadhin_cheta@yahoo.co.in	096146-02325 / 099326-51575
Prantik	Bowgaon	ajnil123@rediffmail.com / prantikbon@gmail.com	090026-66285 / 093329-95622
Cheshta	Kolkata	cheshtaup@rediffmail.com	9831771764
Jalpaiguri Uttarapan	Jalpaiguri	jalpaiguriuttarapan@rediffmail.com, debjit_bagchi@yahoo.com	9832562550 9609901747
Ekta	Dakhghar	ekta24pg@yahoo.com	9038967587
Nabadiganta Society	Dakshin Dinajpur	Nabadiganta2012@gmail.com	9804973734
Moitri Sanjog	Cooch Beha	moitrisanjog2011@gmail.com	9126898749
Birbhum Samparko	Birhum	samparko.birbhum@gmail.com	9332234865
Manjlish	Kolkata	manjlishsociety@gmail.com	8296070026
Bandhan	Kolkata	ranjitbandhan69@rediffmail.com ,ranjita666@gmail.com/bandhan_kolkata@gmail.com	098300-27185 / 099033-92103
Prothama	Kolkata	prothoma.kolkata@gmail.com	9830859329
Asansol Prayaas	Asansol	giri.saroj2010@rediffmail.com prayaas_wb@yahoo.in	9434581381 9749253294

NOTE: This list is effective on 1st January 2015. Any change in details post this date needs to be verified on infosem2009@gmail.com